

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	2
Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Ներածություն	5
2 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքներ	5
3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ	6
4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Էական մասեր	8
5 Ձուտ տոկոսային եկամուտ	19
6 Սիջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ	19
7 (Վարկային կորուստներ) / Վարկային կորուստների ծախսի հակադարձում	19
8 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	20
9 Շահութահարկ	20
10 Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22
11 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	22
12 Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	22
13 Հաճախորդներին տրված վարկեր	23
14 Ներդրումային արժեթղթեր	29
15 Վարձակալություն	30
16 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	31
17 Այլ ակտիվներ	31
18 Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	32
19 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	32
20 Այլ պարտավորություններ	32
21 Այլ ներգրավված միջոցներ	32
22 Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	33
23 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ	33
24 Ռիսկերի կառավարում	34
25 Կապիտալի կառավարում	55
26 Փոխատվության հանձնառություններ	56
27 Պայմանական դեպքեր	57
28 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	57
29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք	59

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ Բաժնետիրոջը և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ Էական տեղեկատվությունը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր Էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀԷՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության Միջազգային Ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի Էթիկայի այն պահանջների, որոնք վերաբերում են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտին, և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և տնօրենների խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Տնօրենների Խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Եական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով Եական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ Ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- ▶ Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Տևողությունների խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն,
Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր

Էրիկ Հայրապետյան

Պատասխանատու աուդիտոր

Ելենա Ադամյան

2025թ. փետրվարի 28

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2024 <u>Հազար ՀՀ դրամ</u>	2023 <u>Հազար ՀՀ դրամ</u>
Տոկոսային եկամուտ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	5 9,837,502	8,185,814
Տոկոսային ծախս	5 (5,346,519)	(3,954,293)
Ջուտ տոկոսային եկամուտ	5 4,490,983	4,231,521
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	6 418,082	356,779
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	6 (331,794)	(221,514)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ	6 86,288	135,265
Ջուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	217,712	210,444
Ջուտ իրացված օգուտ ներդրումային արժեթղթերից	286,817	-
Ջուտ այլ գործառնական ծախսեր	(206,144)	(160,885)
Գործառնական եկամուտ	4,875,656	4,416,345
(Վարկային կորուստներ) / վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում	7 (107,776)	158,877
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(1,741,400)	(1,479,361)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	8 (1,393,626)	(1,323,011)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	1,632,854	1,772,850
Շահութահարկի գծով ծախս	9 (319,296)	(273,494)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	1,313,558	1,499,356
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ առանց շահութահարկի		
Հողվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում որպես շահույթ կամ վնաս - Կորպորատիվ բաժնետոմսերի վերագնահատում	43,700	-
Ընդամենը հողվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում որպես շահույթ կամ վնաս	43,700	-
Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս		
Ներդրումային արժեթղթերի (իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների) իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի շարժ - Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն և ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստների փոփոխություններ	606,034	598,364
- Շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար	(251,577)	-
Ընդամենը հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս	354,457	598,364
Այլ համապարփակ եկամուտ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ առանց շահութահարկի	398,157	598,364
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ	1,711,715	2,097,720

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել և ստորագրվել են դեկավարության կողմից 2025թ. փետրվարի 28-ին:

Հայկ Ստեփանյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Անի Մարգարյան

Ֆինանսների և վարչարարության վարչության ղեկավար

1-29 կից ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

	Ծնթգ.	31 Դեկտեմբեր 2024 Հազար ՀՀ դրամ	31 Դեկտեմբեր 2023 Հազար ՀՀ դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	7,954,292	6,268,266
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	11	3,174,870	5,441,127
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	12	18,155,813	16,682,670
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13	63,145,135	50,572,585
Ներդրումային արժեթղթեր	14	32,501,507	31,610,283
Օգտագործման իրավունքով ակտիվներ	15	347,873	416,504
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	16	2,968,887	2,849,472
Բռնագանձված ակտիվներ	13	137,114	147,727
Այլ ակտիվներ	17	300,942	336,555
Ընդամենն ակտիվներ		128,686,433	114,325,189
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	18	5,577,125	97,523
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	19	81,482,790	73,831,733
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		170,724	201,863
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	21	311,156	353,279
Այլ պարտավորություններ	20	730,497	787,101
Այլ ներգրավված միջոցներ	21	233,328	278,949
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	9	156,743	94,640
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	22	6,043,411	6,411,157
Ընդամենը պարտավորություններ		94,705,774	82,056,245
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	23	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ		315,805	(82,352)
Զբաղիված շահույթ		7,158,605	5,845,047
Ընդամենը սեփական կապիտալ		33,980,659	32,268,944
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		128,686,433	114,325,189

1-29 կից ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

	2024	2023
Ծնթգ.	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Ստացված տոկոսներ	9,438,290	8,093,634
Վճարված տոկոսներ	(4,737,706)	(3,625,806)
Ստացված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	418,282	356,681
Վճարված միջնորդավճարներ և այլ վճարներ	(331,312)	(221,347)
Չուտ մուտքեր ներդրումային արժեթղթերով գործառնություններից	286,817	-
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնություններից	238,412	245,581
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	(32,633)	(38,666)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(1,693,860)	(1,457,083)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(1,001,423)	(1,021,186)
Չուտ այլ գործառնական ծախսեր	(180,601)	(203,041)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Ներդրումային արժեթղթեր	(473,373)	(12,098,741)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,389,756	1,031,586
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	(1,460,040)	(7,588,688)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(13,282,026)	2,273,566
Այլ ակտիվներ	22,814	115,694
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	5,381,948	(3,000,957)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	7,843,207	10,641,541
Այլ պարտավորություններ	(50,290)	212,485
Գործառնական գործունեությունից ստացված / (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	2,776,262	(6,284,747)
Վճարված շահութահարկ	(366,140)	(297,141)
Գործառնական գործունեությունից ստացված / (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական հոսքեր	2,410,122	(6,581,888)
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՈՍՔԵՐ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերումներ	(379,977)	(318,177)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր	(379,977)	(318,177)
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻ Ց ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Այլ ներգրավված միջոցների մուտքեր	21 39,800	-
Այլ ներգրավված միջոցների մարում	21 (84,770)	(31,769)
Վարձավճարներ	21 (42,123)	(35,918)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր	(87,093)	(67,687)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ / (նվազում)	1,943,052	(6,967,752)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(256,964)	219,977
Պարտքային կորստի գծով պահուստի փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(62)	817
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	6,268,266	13,015,224
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	10 7,954,292	6,268,266

**Մեխանական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար**

	<i>Հազար ՀՀ դրամ</i>				
	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	26,249,100	257,149	(680,716)	4,345,691	30,171,224
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	1,499,356	1,499,356
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
<i>Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>					
- Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	598,364	-	598,364
- Շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	-	-	-
Ընդամենն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	598,364	-	598,364
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	598,364	1,499,356	2,097,720
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,249,100	257,149	(82,352)	5,845,047	32,268,944
Մնացորդը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	26,249,100	257,149	(82,352)	5,845,047	32,268,944
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	1,313,558	1,313,558
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք					
- Կորպորատիվ բաժնետոմսերի վերագնահատում			43,700		43,700
<i>Ներդրումային արժեթղթերի (Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների) իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ</i>					
- Իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	606,034	-	606,034
- Շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված գուտ գումար՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(251,577)	-	(251,577)
Ընդամենն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	398,157	-	398,157
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	398,157	1,313,558	1,711,715
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,249,100	257,149	315,805	7,158,605	33,980,659

1-29 կից ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ն («Բանկ») հիմնադրվել է 2007թ-ին՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների, ինչպես նաև արժեթղթերով և արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրջյան փ. 18/3: Բանկն ունի չորս մասնաճյուղ:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկի սեփականատերն է «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ին: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 28-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից մշակված և թողարկված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ) և Ֆինանսական Հաշվետվությունների Միջազգային Ստանդարտների Մեկնաբանությունների կոմիտեի (այսուհետ՝ ՖՀՄՍԿ) կողմից թողարկված Մեկնաբանությունների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը ՀՀ դրամն է (դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն էին 396.56 դրամ և 404.79 դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար համար և 413.89 դրամ և 447.9 դրամ 1 եվրոյի համար, համապատասխանաբար:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Մույն Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում.

– չափանիշների սահմանում որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում – Ծանոթագրություն 24 (բ):

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. որոշել էլակետային տվյալներն ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մոդելի համար, այդ թվում՝ ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը – Ծանոթագրություն 24 (բ),
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի գնահատում – Ծանոթագրություն 29,
- մայր կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառությունների ֆորվարդների և օպցիոնների իրական արժեք – Ծանոթագրություններ 22:

Կլիմային առնչվող հարցեր

Բանկն իր գնահատումներում և ենթադրություններում ըստ անհրաժեշտության դիտարկում է կլիմային առնչվող հարցերը: Այս գնահատումը ներառում է Բանկի վրա հնարավոր ազդեցությունների լայն շրջանակ՝ պայմանավորված ֆիզիկական և անցումային ռիսկերով: Բանկը կարծում է, որ իր բիզնես մոդելը և պրոդուկտները մրցունակ կլիմեն ցածր ամխածնային տնտեսության անցման դեպքում, և հետաքրքիր է, որ կլիմային առնչվող հարցերը չեն հանգեցնի ֆինանսական հաշվետվությունների յուրաքանչյուր հոդվածի հիմքում ընկած գնահատումների և ենթադրությունների էական անորոշության: Չնայած այն փաստին, որ կլիմային առնչվող ռիսկերը ներկայումս կարող են նշանակալի ազդեցություն չունենալ չափման վրա, Բանկը ուշադիր հետևում է համապատասխան փոփոխություններին և զարգացումներին, ինչպիսին է կլիմայի վերաբերյալ նոր օրենսդրությունը:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Այս Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը վաղաժամ չի կիրառել որևէ նոր ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռ չեն գործում:

ա) Նոր և փոփոխված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2024թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (եթե այլ բան նշված չէ): Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը հրապարակվել է, բայց դեռևս ուժի մեջ չի մտել:

ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխություններ. Վարձակալության գծով պարտավորություն Վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում

ՖՀՄՍ 16 ստանդարտի փոփոխությունները հստակեցնում են այն պահանջները, որոնք վաճառող-վարձակալը օգտագործում է վաճառքի և հետադարձ վարձակալության գործարքներում առաջացած վարձակալության գծով պարտավորությունների չափման նպատակով, ապահովելով այն փաստը, որ վաճառող-վարձակալը չի ճանաչում օգուտի կամ վնասի որևէ գումար, որը վերաբերում է դրա օգտագործման իրավունքին:

Փոփոխությունը ազդեցություն չունի Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում. Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ

ՀՀՄՍ 1 ստանդարտի փոփոխությունները հստակեցնում են պարտավորությունները որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ դասակարգելու պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են՝

- Ինչ է նշանակում մարումը հետաձգելու իրավունք,
- Որ հետաձգելու իրավունքը պետք է գոյություն ունենա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում,
- Որ դասակարգման վրա չի ազդում կազմակերպության՝ հետաձգելու իրավունքը օգտագործելու հավանականությունը
- Որ միայն այն դեպքում, երբ փոխարկելի պարտավորության մեջ ներդրված ածանցյալ գործիքն ինքնին հանդիսանում է բաժնային գործիք, ապա պարտավորության պայմանները չեն ազդի դրա դասակարգման վրա:

Ինչպես նաև, կազմակերպությունը պարտավոր է բացահայտել փաստը, երբ վարկային պայմանագրից բխող պարտավորությունը դասակարգվում է որպես ոչ ընթացիկ և կազմակերպության՝ մարումը հետաձգելու իրավունքը պայմանավորված է տասներկու ամիսների ընթացքում ապագա պայմանագրային դրույթների պահպանմամբ:

Փոփոխությունը ազդեցություն չունի Բանկի պարտավորությունների դասակարգման վրա:

Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ – փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 ստանդարտներում

ՀՀՄՍ 7 Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն և ՖՀՄՍ 7 Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ ստանդարտների փոփոխությունները պարզաբանում են մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների հատկանիշները և պահանջում են հավելյալ բացահայտումներ նման պայմանավորվածությունների համար: Տվյալ փոփոխության մեջ բացահայտման պահանջների նպատակն է աջակցել ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին հասկանալու մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածությունների ազդեցությունը կազմակերպության պարտավորությունների, դրամական հոսքերի և իրացվելության ռիսկի վրա:

Փոփոխությունը ազդեցություն չունի Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

բ) Դեռևս չգործող, բայց հրապարակված ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Բանկը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն:

Փոխանակելիության բացակայություն - ՀՀՄՍ 21 ստանդարտի փոփոխություններ

2023 թվականի օգոստոսին ՀՀՄՍ-ն հրապարակեց ՀՀՄՍ 21 Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ ստանդարտի փոփոխությունները՝ հստակեցնելու համար, թե ինչպես պետք է կազմակերպությունը գնահատի՝ արդյոք արտարժույթը փոխանակելի է, և ինչպես պետք է որոշի սփոթ փոխարժեքը փոխանակելիության բացակայության դեպքում: Փոփոխությունները նաև պահանջում են տեղեկատվության բացահայտում, որը թույլ է տալիս կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողներին հասկանալ, թե ինչպես է մեկ այլ արժույթով փոխանակման ոչ ենթակա արժույթը ազդում կամ ակնկալվում է, որ կազդի կազմակերպության ֆինանսական արդյունքների, ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2025թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ ընդունումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ են բացահայտումներ: Փոփոխությունների կիրառման դեպքում կազմակերպությունը չի կարող վերաներկայացնել համեմատական տեղեկատվությունը:

Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ. Փոփոխություններ ՖՀՄՄ 9 և ՖՀՄՄ 7 ստանդարտներում

2024 թվականի մայիսի 30-ին ՀՀՄՄԽ -ն հրապարակել է ՖՀՄՄ 9 և ՖՀՄՄ 7 ստանդարտների փոփոխությունները - Փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման մեջ (այսուհետ՝ Փոփոխություններ): Փոփոխությունները ներառում են՝

- Պարզաբանում, որ ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է մարման ամսաթվին և ներկայացնում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրության հնարավորություն (եթե բավարարված են հատուկ պայմաններ) ապաճանաչել մարված ֆինանսական պարտավորությունը՝ կիրառելով էլեկտրոնային վճարային համակարգ մինչև մարման ամսաթիվը;

- Լրացուցիչ ուղեցույց այն մասին, թե ինչպես պետք է գնահատվեն պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը բնապահպանական, սոցիալական և կորպորատիվ կառավարման (ESG) և նմանատիպ հատկանիշներով ֆինանսական ակտիվների համար;

- Պարզաբանումներ այն մասին, թե ինչ են իրենցից ներկայացնում, առանց ռեգրեսի հատկանիշները և որոնք են պայմանագրորեն կապակցված գործիքների բնութագրերը;

- Պայմանական հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների բացահայտման և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների (OCI) միջոցով իրական արժեքով դասակարգված բաժնային գործիքների բացահայտման լրացուցիչ պահանջներ

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2026թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Վաղ ընդունումը թույլատրվում է միայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և համապատասխան բացահայտումների համար փոփոխությունները վաղաժամ ընդունելու հնարավորությամբ: Բանկը ներկայումս մտադիր չէ վաղաժամ ընդունել փոփոխությունները:

Ինչ վերաբերում է էլեկտրոնային վճարային համակարգի միջոցով մարվող ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման փոփոխություններին, Բանկը ներկայումս գնահատում է բոլոր էական էլեկտրոնային վճարային համակարգերը, որոնք օգտագործվում են տարբեր իրավական համակարգերում, որտեղ նա իրականացնում է իր գործունեությունը, որպեսզի գնահատի, թե արդյոք փոփոխությունները կհանգեցնեն էական փոփոխության ընթացիկ գործունեության հետ կապված և արդյոք այն համապատասխանում է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման պայմաններին մինչև մարման ամսաթիվը նմանատիպ ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման գծով: Ավելին, Բանկը վերանայում է իր բոլոր վճարային համակարգերը (օրինակ՝ չեկեր, կրեդիտ քարտեր, դեբետային քարտեր)՝ ապահովելու, որպեսզի համապատասխան ֆինանսական ակտիվները ապաճանաչվեն, երբ մարված է դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ իրավունքը, և որպեսզի համապատասխան ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվեն մարման ամսաթվին:

Բացի այդ, Բանկը գնահատում է Փոփոխությունների ազդեցությունը իր ֆինանսական ակտիվների վրա, որոնք ներառում են բնապահպանական, սոցիալական և կառավարման (ESG) հետ կապված հատկանիշներ և այլ նմանատիպ պայմանական հատկանիշներ, ինչպես նաև առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսավորման և պայմանագրորեն կապակցված գործիքների վրա: Բանկը փորձում է բացահայտել փոփոխությունների բոլոր հնարավոր ազդեցությունները ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 18 ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում

2024 թվականի ապրիլին ՀՀՄՄԽ -ն հրապարակել է ՖՀՄՄ 18 ստանդարտը, որը փոխարինում է ՀՀՄՄ 1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում ստանդարտին: ՖՀՄՄ 18-ը նոր պահանջներ է ներկայացնում շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ներկայացված գծով՝ ներառյալ որոշ հանրագումարներ և միջանկյալ հանրագումարներ: Ավելին, կազմակերպությունները պարտավոր են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը դասակարգել ըստ հինգ կատեգորիաների՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, շահութահարկ, ընդհատված գործառնություններ, որոնցից առաջին երեք կատեգորիաները նոր են:

Այն նաև պահանջում է նոր, ղեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչների, եկամուտների և ծախսերի միջանկյալ հանրագումարների բացահայտում և ներառում է ֆինանսական տեղեկատվության համախմբման և տարանջատման նոր պահանջներ՝ հիմնված հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների (PFS) և ծանոթագրությունների դերերի վրա:

Բացի այդ, ՀՀՄՄ 7 Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն ստանդարտում կատարվել են նեղ շրջանակի փոփոխություններ, որոնք ներառում են գործառնություններից դրամական հոսքերի՝ անուղղակի մեթոդով որոշելու մեկնարկային կետի փոփոխություն՝ «շահույթ կամ վնաս»-ից դեպի. «գործառնական շահույթ կամ վնաս» և շահաբաժիններից ու տոկոսագումարներից դրամական հոսքերի դասակարգման ընտրության հնարավորության վերացում: Ավելին, որոշակի համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել մի քանի այլ ստանդարտներում:

ՖՀՄՄ 18 ստանդարտը և այլ ստանդարտների փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2027 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է, սակայն անհրաժեշտ է բացահայտում: ՖՀՄՄ 18-ը կիրառվելու է հետընթաց:

Ներկայումս Բանկն աշխատում է բացահայտել այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք փոփոխությունները կունենան հիմնական ֆինանսական հաշվետվությունների և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունների վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության Էական մասեր

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է Բանկի կողմից այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույթով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Իրական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Վերահաշվարկից առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներ են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նվազագույն պահուստային ավանդը չի համարվում դրամական միջոցների համարժեք, քանի որ դրանից միջոցների ելքագրումը սահմանափակված է: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերով փոխառության գործարքներ

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով (ռեպո) վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և եթե ստացող կողմն, ըստ պայմանագրի, իրավունք ունի դրանք վերագրավադրել կամ վերավաճառել, ապա դրանք վերադասակարգվում են որպես վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր: Համապատասխան պարտավորությունը ներառվում է «Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ» հոդվածում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրերով (հակադարձ ռեպո) ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունն իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեպո պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը:

(դ) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույթ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույթն այն դրույթն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը գեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական հոսքերը՝ դիտարկելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստները: Չեռք բերված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով գնահատված ապագա դրամական հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի գծով ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր միջնորդավճարները և գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը: Գործարքի գծով ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված սկզբնական և մարման ենթակա գումարների միջև տարբերության կուտակային ամորտիզացիան և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտաքային կորուստների գծով պահուստով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքն է նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գծով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկվում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սկզբնական ճանաչման պահին: Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Արդյունավետ տոկոսադրույքը վերանայվում է լողացող դրույքով գործիքների դրամական հոսքերի պարբերական վերագնահատման արդյունքում՝ շուկայական դրույքների փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված դարձած ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամտի հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման պահին պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, մոյնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (գ) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային ծախսը ներառում է՝

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսները
- վարձակալության գծով տոկոսային ծախսը:

(ե) Վճարներ և միջնորդավճարներ

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով եկամուտը և ծախսերը, որոնք կազմում են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, ներառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (դ)):

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ եկամուտը, ներառյալ հաշիվների սպասարկման վճարները, վճարահաշվարկային և այլ մատուցված ծառայություններից միջնորդավճարները ճանաչվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Եթե չի ակնկալվում, որ փոխառվողի հանձնառությունը կհանգեցնի վարկի տրամադրմանը, ապա համապատասխան փոխառվողի հանձնառության գծով վճարը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ հանձնառության ժամկետի ընթացքում:

Հաճախորդի հետ պայմանագիրը, որի արդյունքում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում է ֆինանսական գործիք, կարող է մասնակիորեն գտնվել ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում և մասնակիորեն՝ ՖՀՄՄ 15-ի գործողության ոլորտում: Նման դեպքերում Բանկը նախ կիրառում է ՖՀՄՄ 9-ը՝ առանձնացնելու և չափելու համար պայմանագրի այն մասը, որը գտնվում է ՖՀՄՄ 9-ի գործողության ոլորտում, այնուհետև կիրառում է ՖՀՄՄ 15-ը՝ պայմանագրի մնացած մասի համար:

Վճարների և միջնորդավճարների տեսքով այլ ծախսերը հիմնականում վերաբերում են գործարքների գծով վճարներին և սպասարկման վճարներին, որոնք ծախսագրվում են ծառայությունը ստանալիս:

(զ) Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

i. Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտները և կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով օգուտը և կորուստները.

- արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստ և հակադարձումներ և
- արտարժույթի փոխարժեքային տարբերություններից օգուտներ և վնասներ:

Երբ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապահանջվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ կորուստը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս:

Առևտրական նպատակով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնելու իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Այս բաժնային գործիքների գծով օգուտները և կորուստները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ շահաբաժինն ակնհայտորեն ներկայացնում է ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտները և կորուստները փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ապահովել պահանջարկով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացումը, ապահովել տոկոսային որոշակի եկամտաբերության մակարդակը, համապատասխանեցնել ֆինանսական ակտիվների ժամկետներն այն պարտավորությունների ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվներով, կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները (օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա):
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը չի դիտարկվում մեկուսի, այն դիտարկվում է որպես մեկ ընդհանուր վերլուծության մաս առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական հոսքերը:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակով կամ կառավարվում են և որոնց արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքեր հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվներ վաճառելու համար:

Գնահատում, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար, արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ են, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դիտարկումը ներառում է այն գնահատումը, արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այս պայմանը: Գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը և ժամկետները,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզերվի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածությունների), և

- հատկանիշները, որոնք փոփոխում են փողի ժամանակային արժեքի համար հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերաբար վերասահմանումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն իր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների, դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

ii. Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ձեռք բերված որևէ նոր ակտիվ՝ հանած ստանձնած որևէ նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ կորստի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ, ինչպես բացատրվում է Ծանոթագրություն 4 (գ) (i) կետում: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Բանկի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը իրականացնում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի փոխատվությունը և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ պահպանում է, ոչ էլ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվն այդ ֆինանսական ակտիվում իր շարունակվող ներգրավվածության չափով, որն այն չափն է, որով Բանկը ենթարկվում է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը :

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են:

iii. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է, արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները: Որպես փոփոխության մաս ստացված վճարները հաշվառվում են հետևյալ կերպ.

- վճարները, որոնք դիտարկվում են նոր ակտիվի իրական արժեքը որոշելիս, և վճարները, որոնք իրենցից ներկայացնում են պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումների հատուցում, ներառվում են ակտիվի սկզբնական չափման մեջ,
  - մյուս վճարները ներառվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես ապաճանաչումից օգուտի կամ կորուստի մաս:
- Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ՝ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխությունների արդյունքում, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:
- Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը:

Եթե դրամական հոսքերի փոփոխությունը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, ապա որպես կանոն փոփոխության նպատակն է առավելագույն չափով հետ ստանալ/վերականգնել ակտիվը պայմանագրի սկզբնական պայմաններով, այլ ոչ՝ սկզբնավորել նոր ակտիվ նշանակալիորեն տարբեր պայմաններով: Եթե Բանկը մտադիր է այնպես փոփոխել ֆինանսական ակտիվը, որպեսզի ներվեն դրամական հոսքերը, ապա այն նախ դիտարկվում է, արդյոք ակտիվի մի մասը պետք է դուրսգրվի նախքան փոփոխությունը կատարելը (տես՝ ստորև դուրսգրման քաղաքականություն): Այս մոտեցումն ազդում է քանակական գնահատման արդյունքի վրա և նշանակում է, որ ապաճանաչման չափանիշները միշտ չէ որ բավարարվում են նման դեպքերում: Բանկն իրականացնում է նաև որակական գնահատում գնահատելու համար փոփոխության նշանակալի լինելը:

Եթե ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, Բանկը նախ վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը, կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, և արդյունքում առաջացող ճշգրտումը ճանաչում է որպես փոփոխումից օգուտ կամ կորուստ շահույթում կամ վնասում: Լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Փոփոխման շրջանակում ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար կամ ստացված վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Եթե նման փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, ապա օգուտը կամ կորուստը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում այն ներկայացվում է որպես արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ:

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում փոխառուն հնարավորություն ունի վաղաժամ մարել վարկն անվանական արժեքով՝ առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը մինչև ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի մակարդակը՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վճարված հատուցումը ներառում է փոխանցված ոչ ֆինանսական ակտիվները (առկայության դեպքում) և ստանձնած պարտավորությունները, այդ թվում՝ նոր փոփոխված ֆինանսական պարտավորությունը:

Եթե ֆինանսական պարտավորության փոփոխությունը չի բավարարում ապաճանաչման պայմանները, պարտավորության ամորտիզացված արժեքը վերահաշվարկվում է, գեղեչելով փոփոխված դրամական հոսքերը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և արդյունքում առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Լողացող դրույքով ֆինանսական պարտավորությունների համար փոփոխումից օգուտը կամ կորուստը հաշվարկելու համար օգտագործված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է արտացոլելու համար ընթացիկ շուկայական պայմանները փոփոխության պահին: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացորդային ժամանակահատվածում: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճանաչվում է որպես պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտում և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական պարտավորության մնացորդային ժամանակահատվածում գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի վերահաշվարկի միջոցով:

Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում

Երբ ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում փոխվում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքը, Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքը բարեփոխումով պահանջվող փոփոխությունն արտացոլելու համար: Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխումը պահանջում է պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն, եթե բավարարվում են հետևյալ պայմանները.

- փոփոխությունն անհրաժեշտ է որպես բարեփոխման ուղղակի հետևանք և
- պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու նոր հիմքը տնտեսապես համարժեք է նախորդ հիմքին, այսինքն՝ անմիջապես նախքան փոփոխությունը գործող հիմքին:

iv. Արժեզրկում

Տես՝ նաև Ծանոթագրություն 24 (բ):

Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր և
- փոխատվության հանձնառություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը կորստի պահուստը չափում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք համարվում են ցածր պարտքային ռիսկ ունեցող հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն չի աճել սկզբնական ճանաչումից ի վեր (տես՝ Ծանոթագրություն 24 (բ)):

Բանկը չի կիրառում ցածր պարտքային ռիսկի հետ կապված ազատումը որևէ ֆինանսական գործիքի համար:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են ակնկալվող պարտքային կորուստների այն մասը, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ամբողջ ժամկետում պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում են ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներ, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ: 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներն այն գործիքներն են, որոնց մասով առկա է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, սակայն պարտքային առումով արժեզրկված չեն:

Այն ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվել են և պարտքային առումով արժեզրկված են, հանդիսանում են 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ակնկալվող պարտքային կորստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված գնահատականն է և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր դրամական պակասությունների ներկա արժեք (դրամական պակասությունը պայմանագրին համապատասխան Բանկին հասանելիք դրամական հոսքերի և Բանկի կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունն է),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *չօգտագործված փոխատվության հանձնառություններ.* որպես հետևյալ նշվածների միջև տարբերության ներկա արժեք՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի, որոնք ենթակա են վճարման Բանկին, եթե օգտագործում է փոխառությունը ստանալու իրավունքը, և այն դրամական հոսքերի, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր.* որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք փոխհատուցում են տիրապետողին կրած պարտքային կորուստը՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Տես՝ նաև Ծանոթագրություն 24 (բ):

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերաբանակցվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչելու անհրաժեշտությունը (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (գ) (ii)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասությունից հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 24 (բ)):
- Եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով դրամական պակասությունից հաշվարկում, որը գեղջվում է ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից (որոնք դիտարկում ենք որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական ակտիվներ): Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ տեսանելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Բանկի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնկվանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, անհատներին տրվող վարկերի դեպքում պարտքային առումով արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման պարտքային առումով արժեզրկված լինելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում:
- Վարկունակության վարկանիշային գործակալությունների գնահատումները:
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը:
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանակությունը, որի արդյունքում տիրապետողները կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու պատճառով:
- Գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս որպես «վերջին հնարավոր վարկատու» տվյալ երկրին տրամադրել ամհրաժեշտ աջակցություն, ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով կորստի պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- փոխատվության հանձնառություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր՝ սովորաբար որպես պահուստ,
- երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Բանկը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի ամբողջությամբ վերցրած ֆինանսական ակտիվը կամ դրա մի մասը վերականգնելու ողջամիտ ակնկալիք: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ փոխառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական հոսքեր դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար: Այս գնահատումն իրականացվում է առանձին յուրաքանչյուր ակտիվի համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ/պարտքերի գանձման միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների փոխհատուցման Բանկի ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մաս չհաղիսացող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բանկը գնահատում է, արդյոք ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, որը հաշվառվում է որպես այդ գործիքի բաղադրիչ, թե առանձին հաշվառվող պայմանագիր: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- արդյոք երաշխավորությունը նախատեսված է պարտքային գործիքի պայմանագրի պայմաններով,
- արդյոք երաշխավորության պայմանագիրը կնքվել է պարտքային գործիքի պայմանագրի հետ նույն ժամանակ և հաշվի առնելով վերջինիս պայմանները և
- արդյոք երաշխավորությունը տրամադրվել է փոխառուի մայր կազմակերպության կամ փոխառուի խմբի անդամ հանդիսացող որևէ այլ կազմակերպության կողմից:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի տարր, ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման հետ կապված վճարվելիք ցանկացած հավելաճար հաշվառվում է որպես այդ ակտիվի ձեռքբերման գործարքի գծով ծախսում: Պարտքային գործիքի իրական արժեքը և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Բանկը հաշվի է առնում երաշխավորությամբ ապահովվող պաշտպանության ազդեցությունը:

Եթե Բանկը որոշում է, որ փոխառությունը չի հանդիսանում պարտքային գործիքի անբաժանելի տարր, ապա այն ճանաչում է ակտիվ, որն իրենից ներկայացնում է երաշխավորության հավելավճարի գծով կանխավճար, և պարտքային կորուստների դիմաց փոխհատուցում ստանալու իրավունք: Կանխավճարի տեսքով վճարված հավելավճարի գծով ակտիվը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը, որի համար ստացվել է երաշխավորությունը, ոչ պարտքային առումով արժեզրկված է և ոչ էլ ենթարկվել է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի երաշխավորությունը ստանալու պահին: Այս ակտիվները ճանաչվում են «այլ ակտիվներ» հոդվածի կազմում: Բանկը փոխհատուցման իրավունքի գծով օգուտները կամ կորուստները ներկայացնում է շահույթում կամ վնասում՝ «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում:

(ե) Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (գ) (i)), որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում՝ ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(ը) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերը (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (գ) (i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախորդված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (գ) (i)):

(թ) Ավանդներ, թողարկված պարտքային արժեթղթեր և ստորադաս պարտավորություններ

Ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկը պարտավորությունները նախորոշում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(ժ) Ֆինանսական երաշխավորություններ և փոխատվության հանձնառություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրով Բանկից պահանջվում է կատարել սահմանված վճարումներ՝ փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի դեբիտորի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով: Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու հանձնառությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք չափվում են հետևյալ նշվածներից ավելի բարձրով՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորստի պահուստից (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (գ) (iv)) և սկզբնապես ճանաչված գումարից՝ հանած, երբ տեղին է. ՖՀՄՍ 15-ի սկզբունքներին համապատասխան ճանաչված եկամտի կուտակային գումարը:

Այլ փոխատվության հանձնառությունների համար Բանկը ճանաչում է կորստի պահուստ (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (գ) (iv)) ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

(ի) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման ամսաթվից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

- շենքեր 50 տարի
- համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ 1-8 տարի
- գույք 8 տարի
- փոխադրամիջոցներ 5 տարի

Վարձակալված գույքի բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(i) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման և ներդրման ծախսումները կապիտալացվում են համապատասխան ոչ նյութական արժեքի ինքնարժեքին:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները կազմում են 1-ից 10 տարի:

(ju) Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագրավված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ունի իրացման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բռնագրավված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով, ներառյալ գրավի առգրավման ընթացքում կրած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից երկու տարի հետո բռնագրավված ակտիվները եթե չեն վաճառվում, ապա արժեզրկվում են տարեկան 20%: Սկզբնական ճանաչումից հետո բռնագրավված ակտիվները վերանայվում են վաճառքի համար պահվող դասակարգման չափանիշներին համապատասխանելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագրավված ակտիվների օտարումից օգուտը և կորուստը ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ծ) Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

(կ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հոդվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ գործարքներին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել տարվա հարկվող եկամտի գծով՝ կիրառելով այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով հավանական է ապագա հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները. չօգտագործված հարկային վնասները և զեղչերը:

(h) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Բանկը որոշում է, թե արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է նույնականացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(i) Բանկը՝ որպես վարձակալ

Բանկը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումը՝ ճշգրտված վարձակալության պարտավորության վերաչափման գումարներով: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության ճանաչված գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները, հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը:

Սկզբնավորման պահին բանկը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության ժամկետի ընթացքում վճարվելիք վարձակալական վճարների ներկա արժեքի չափով՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Սովորաբար Բանկը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են՝

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքները, եթե Բանկը խելամտորեն համոզված է, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Բանկը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների գծով վարձավճարները Բանկը ճանաչում է որպես ծախս գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

5 Ձուտ տոկոսային եկամուտ

	2024 Հազար ՀՀ դրամ	2023 Հազար ՀՀ դրամ
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,538,148	5,208,880
Ներդրումային արժեթղթեր	2,986,483	2,349,468
Բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	1,071,316	424,013
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	237,212	202,838
Այլ	4,343	615
	9,837,502	8,185,814
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	4,668,162	3,378,765
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	394,107	392,574
Բանկերից ստացված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	232,743	121,894
Վարձակալություն	34,807	38,772
Այլ ներգրավված միջոցներ	16,700	22,288
	5,346,519	3,954,293
	4,490,983	4,231,521

6 Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով զուտ եկամուտ

	2024 Հազար ՀՀ դրամ	2023 Հազար ՀՀ դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	259,962	213,858
Դրամական փոխանցումներ	55,602	36,459
Հաշվի սպասարկում	35,792	31,314
Կանխիկ միջոցների մուտքագրում և ելքագրում	32,663	48,675
Երաշխավորության մամակի կամ ակրեդիտիվի տրամադրում	19,510	12,074
Պահառուական ծառայություններ	5,679	5,533
Այլ	8,874	8,866
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	418,082	356,779
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	295,775	171,840
Դրամական փոխանցումներ	22,474	32,948
Ռեեստրների հարցումներ	11,286	7,798
Այլ	2,259	8,928
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	331,794	221,514
	86,288	135,265

7 (Վարկային կորուստներ)/ վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում

	2024 Հազար ՀՀ դրամ	2023 Հազար ՀՀ դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ	(98,091)	168,852
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ ֆինանսական ակտիվներ	(9,685)	(9,975)
	(107,776)	158,877

8 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2024 Հազար ՀՀ դրամ	2023 Հազար ՀՀ դրամ
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	350,529	248,323
Գովազդ և շուկայավարում	311,185	356,586
Հանակարգչային ծրագրերի սպասարկում	190,576	141,692
Մասնագիտական ծառայություններ	138,850	158,858
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	118,088	113,021
Ապահովագրություն	82,450	76,654
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	42,826	50,652
Կապի և տեղեկատվ. ծառայություններ	25,499	21,950
Անվտանգության ծառայություն	25,036	27,484
Վերապատրաստման ծախսեր	22,483	29,538
Անդամակցության ծախսեր	13,550	8,750
Իրավաբանական ծառայություններ	9,600	22,417
Գրասենյակային ծախսեր	9,537	9,234
Ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկում	7,286	6,708
Գործուղման ծախսեր	4,598	3,368
Այլ ծախսեր	41,533	47,776
	1,393,626	1,323,011

Բանկի՝ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտորական ծառայությունների համար վճարները կազմել են 34,200 հազար ՀՀ դրամ, ներառյալ ԱԱՀ (2023թ.՝ 32,900 հազար ՀՀ դրամ, ներառյալ ԱԱՀ): 2024թ. Բանկի արտաքին աուդիտի կողմից մատուցված հավաստիացման այլ ծառայությունների (միջանկյալ հաշվետվությունների դիտարկում) դիմաց վճարը կազմել է 16,200 հազար ՀՀ դրամ, ներառյալ ԱԱՀ (2023թ.՝ 14,400 հազար ՀՀ դրամ, ներառյալ ԱԱՀ):

9 Շահութահարկ

	2024 Հազար ՀՀ դրամ	2023 Հազար ՀՀ դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(335,000)	(318,673)
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	15,704	45,179
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	(319,296)	(273,494)

2024թ. -ին ընթացիկ հարկի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 18% (2023թ. -ին՝ 18%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2024		2023	
	Հազար ՀՀ դրամ	%	Հազար ՀՀ դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	1,632,854	100.0%	1,772,850	100.0%
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(293,914)	-18.0%	(319,113)	-18.0%
(Չնվազեցվող ծախսեր) / Չհարկվող եկամուտ	(25,382)	-1.6%	45,619	2.6%
	(319,296)	-19.6%	(273,494)	-15.4%

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլելու նպատակով որոշված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված են ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Հազար ՀՀ դրամ	1 հունվար 2024թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբեր 2024թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,134)	(225)	-	(1,359)
Ներդրումային արժեթղթեր	30,819	749	(77,807)	(46,239)
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(38)	38	-	-
Բանկերին տրված վարկեր	(16,849)	9,680	-	(7,169)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(103,666)	765	-	(102,901)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(77,556)	5,888	-	(71,668)
Օգտագործման իրավունքով ակտիվներ	(49,743)	8,544	-	(41,199)
Այլ ակտիվներ	22,503	303	-	22,806
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	63,590	(7,582)	-	56,008
Այլ պարտավորություններ	37,434	(2,456)	-	34,978
	(94,640)	15,704	(77,807)	(156,743)

Հազար ՀՀ դրամ	1 հունվար 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբեր 2023թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(4,525)	3,391	-	(1,134)
Ներդրումային արժեթղթեր	160,329	1,837	(131,348)	30,819
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	-	(38)	-	(38)
Բանկերին տրված վարկեր	(4,222)	(12,627)	-	(16,849)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(101,909)	(1,757)	-	(103,666)
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(67,881)	(9,674)	-	(77,556)
Օգտագործման իրավունքով ակտիվներ	-	(49,743)	-	(49,743)
Այլ ակտիվներ	22,229	273	-	22,503
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	-	63,590	-	63,590
Այլ պարտավորություններ	(12,493)	49,927	-	37,434
	(8,472)	45,179	(131,348)	(94,640)

(բ) Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի բաղադրիչներին վերաբերող հարկային հետևանքները 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Հազար ՀՀ դրամ	2024		
	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	739,066	(133,032)	606,034
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(306,802)	55,225	(251,577)
Կորպորատիվ բաժնետոմսերի վերագնահատում	43,700	-	43,700
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	475,964	(77,807)	398,157
Հազար ՀՀ դրամ	2023		
	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	729,712	(131,348)	598,364
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք	729,712	(131,348)	598,364

10 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	31 դեկտեմբեր 2024թ. Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ. Հազար ՀՀ դրամ
Կանխիկ	1,551,610	1,423,891
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	5,613,375	4,186,141
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- B ից BB- վարկանիշով	9	1,184
- Առանց վարկանիշի	789,644	657,334
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	789,653	658,518
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,954,638	6,268,550
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(346)	(284)
	7,954,292	6,268,266

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում ընթացիկ հաշիվները ներառում են 4,279,143 հազար ՀՀ դրամի տեղական արժույթով պարտադիր պահուստ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,270,561 հազար ՀՀ դրամ):

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամկետանց չեն:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Դրամական միջոցներում և դրանց համարժեքներում Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի (2023թ. -ին՝ ոչ մի բանկ, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ի), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

Նոստրո հաշիվները վճարահաշվարկային գործունեությանը վերաբերող ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներ են, որոնք կարող են ելքագրվել:

11 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	31 դեկտեմբեր 2024թ. Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ. Հազար ՀՀ դրամ
- B+ ից BB- վարկանիշով բանկերից ստացվելիք գումարներ	-	4,640,092
- Առանց վարկանիշի բանկերից ստացվելիք գումարներ	3,174,870	801,035
	3,174,870	5,441,127

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներում Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող բանկ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում էին 4,039,315 հազար ՀՀ դրամ:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները ժամկետանց չեն:

Գրավ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված իրական արժեքով չափվող արժեթղթերի գումարը կազմում է 3,631,785 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,876,524 հազար ՀՀ դրամ):

12 Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ

	31 դեկտեմբեր 2024թ. Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ. Հազար ՀՀ դրամ
ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտային միջոց	695,000	845,000
ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված այլ միջոցներ ներառյալ պարտադիր պահուստները	5,432,919	4,351,618
Այլ ստացվելիք գումարներ	-	-
Վարկեր և ավանդներ այլ բանկերում		
- A+ վարկանիշով	124,662	122,815
- B+ ից BB- վարկանիշով	5,993,830	9,782,638
- Առանց վարկանիշի	5,936,116	1,602,071
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ այլ բանկերում	12,054,608	11,507,524
Ընդամենը բանկերին տրված համախառն վարկեր	18,182,527	16,704,142
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(26,714)	(21,472)
	18,155,813	16,682,670

Բանկերին տրված վարկերը և փոխառությունները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն և ամբողջությամբ դասված են 1-ին փուլ: Բանկերին տրված բոլոր վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

Պարտքային որակը բացահայտելիս Բանկն օգտագործում է «Standard&Poor's» վարկանիշային գործակալության վարկանիշները:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ A+ վարկանիշով բանկերի վարկերի և ավանդների կազմում ներառված է 124,662 հազար ՀՀ դրամ գումար (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 122,815 ՀՀ հազար դրամ), որը իրենից ներկայացնում է Europay International համակարգում անդամակցության դիմաց ստեղծված ավանդն HSBC Bank Plc-ում:

(ա) ՀՀ ԿԲ-ում մնացորդներ

ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտային միջոցը վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտային ոչ տոկոսակիր միջոց է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոզիտային դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների 4%-ի չափով ամբողջությամբ ՀՀ դրամով, և արտարժույթով ներգրավված միջոցների 18%-ի չափով, որից 6%-ը ՀՀ դրամով, 12%-ը համապատասխան արժույթով: ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստավորված գումարների ելքագրումը օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում. սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով պահուստի նվազագույն միջին ամսական գումարը. վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ: ՀՀ դրամով պարտադիր պահուստավորված միջոցները դասակարգված են որպես դրամական միջոցներ, քանի որ վերջիններս հասանելի են առանց սահմանափակման:

Արտարժույթով պահուստավորված միջոցները բանկը պարտավոր է ապահովել օրական կտրվածքով, ուստի այդ միջոցները դասակարգված չեն որպես դրամական միջոցներ, այլ ներառված են բանկերին տրված վարկերում և ավանդներում:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պարտադիր պահուստը ներառում է արտարժույթով պահուստ 5,432,919 հազար ՀՀ դրամի չափով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,351,618 հազար ՀՀ դրամ):

(բ) Բանկերի նկատմամբ պահանջների կենտրոնացում

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկերին տրված վարկերում, ավանդներում և այլ պահանջներում Բանկը ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող երկու բանկ, որոնց մնացորդները գերազանցում են բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու բանկ): 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 9,412,031 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,881,155 հազար ՀՀ դրամ):

13 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Առևտրային վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	21,723,862	20,234,099
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	994,666	828,243
Ընդամենը առևտրային վարկեր	22,718,528	21,062,342
Մանրածախ վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	31,410,354	24,174,202
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր	3,378,436	1,680,236
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	1,523,855	948,027
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	1,425,111	797,411
Վարկային քարտեր	1,245,880	1,006,627
Ավտովարկեր	765,757	375,061
Այլ	982,510	731,709
Ընդամենը մանրածախ վարկեր	40,731,903	29,713,273
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող համախառն վարկեր	63,450,431	50,775,615
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(305,296)	(203,030)
Հաճախորդներին տրված՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող զուտ վարկեր	63,145,135	50,572,585

ա) Հաճախողներին տրված վարկերի պարտքային որակը

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախողներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	31 դեկտեմբեր 2024թ.			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	21,723,862	-	-	21,723,862
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	21,723,862	-	-	21,723,862
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(149,815)	-	-	(149,815)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	21,574,047	-	-	21,574,047
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	994,666	-	-	994,666
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	994,666	-	-	994,666
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(5,877)	-	-	(5,877)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	988,789	-	-	988,789
Համախառն առևտրային վարկեր	22,718,528	-	-	22,718,528
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ առևտրային վարկերի համար	(155,692)	-	-	(155,692)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	22,562,836	-	-	22,562,836
Մանրածախ վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	30,941,375	197,906	-	31,139,281
- մինչև 30 օր ժամկետանց	61,250	91,164	-	152,414
- 31-90 օր ժամկետանց	-	69,395	-	69,395
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	6,406	6,406
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	42,858	42,858
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	31,002,625	358,465	49,264	31,410,354
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(49,591)	(17,558)	(11,829)	(78,978)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	30,953,034	340,907	37,435	31,331,376
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	3,374,082	4,354	-	3,378,436
Ընդամենը համախառն վարկեր Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին	3,374,082	4,354	-	3,378,436
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(38,760)	(904)	-	(39,664)
Ընդամենը զուտ վարկեր անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին	3,335,322	3,450	-	3,338,772

31 դեկտեմբեր 2024թ.

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,508,115	1,883	-	1,509,998
- 31-90 օր ժամկետանց	-	3,099	-	3,099
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	6,758	6,758
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	4,000	4,000
Ընդամենը համախառն աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	1,508,115	4,982	10,758	1,523,855
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(5,848)	(819)	(4,183)	(10,850)
Ընդամենը զուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	1,502,267	4,163	6,575	1,513,005
Անշարժ գույքի գրավով ապառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,405,238	11,304	-	1,416,542
- մինչև 30 օր ժամկետանց	-	3,959	-	3,959
- 31-90 օր ժամկետանց	-	4,610	-	4,610
Ընդամենը համախառն անշարժ գույքի գրավով ապառողական վարկեր	1,405,238	19,873	-	1,425,111
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(3,629)	(1,967)	-	(5,596)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով ապառողական վարկեր	1,401,609	17,906	-	1,419,515
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	1,232,688	-	-	1,232,688
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,958	956	-	6,914
- 31-90 օր ժամկետանց	-	4,598	-	4,598
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	800	800
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	880	880
Ընդամենը համախառն վարկային քարտեր	1,238,646	5,554	1,680	1,245,880
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(12,613)	(769)	(558)	(13,940)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	1,226,033	4,785	1,122	1,231,940
Ավտովարկեր				
- ոչ ժամկետանց	765,757	-	-	765,757
Ընդամենը համախառն ավտովարկեր	765,757	-	-	765,757
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(576)	-	-	(576)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	765,181	-	-	765,181
Այլ մանրածախ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	982,510	-	-	982,510
Ընդամենը համախառն այլ մանրածախ վարկեր	982,510	-	-	982,510
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-	-	-
Ընդամենը զուտ այլ մանրածախ վարկեր	982,510	-	-	982,510
Համախառն մանրածախ վարկեր	40,276,973	393,228	61,702	40,731,903
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ մանրածախ վարկերի համար	(111,017)	(22,017)	(16,570)	(149,604)
Ընդամենը զուտ մանրածախ վարկեր	40,165,956	371,211	45,132	40,582,299
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	62,995,501	393,228	61,702	63,450,431
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ հաճախորդներին տրված վարկերի գծով	(266,709)	(22,017)	(16,570)	(305,296)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	62,728,792	371,211	45,132	63,145,135

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային որակի վերաբերյալ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 Դեկտեմբեր 2023			
	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	20,224,293	-	-	20,224,293
Արժեզրկված վարկեր				
- ավելի քան 365 օր ժամկետանց	-	-	9,806	9,806
Ընդամենը համախառն վարկեր խոշոր ընկերություններին	20,224,293	-	9,806	20,234,099
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(103,432)	-	(8,146)	(111,578)
Ընդամենը զուտ վարկեր խոշոր ընկերություններին	20,120,861	-	1,660	20,122,521
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	828,243	-	-	828,243
Ընդամենը համախառն վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	828,243	-	-	828,243
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(2,741)	-	-	(2,741)
Ընդամենը զուտ վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	825,502	-	-	825,502
Համախառն առևտրային վարկեր	21,052,536	-	9,806	21,062,342
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ առևտրային վարկերի համար	(106,173)	-	(8,146)	(114,319)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	20,946,363	-	1,660	20,948,023
Մանրածախ վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	23,796,603	171,690	-	23,968,293
- մինչև 30 օր ժամկետանց	55,794	5,621	-	61,415
- 31-90 օր ժամկետանց	-	52,834	-	52,834
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	44,183	44,183
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	30,596	30,596
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	16,881	16,881
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	23,852,397	230,145	91,660	24,174,202
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(33,969)	(8,633)	(7,442)	(50,044)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	23,818,428	221,512	84,218	24,124,158
Անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին տրված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,676,351	2,099	-	1,678,450
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,786	-	-	1,786
Ընդամենը համախառն վարկեր անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին	1,678,137	2,099	-	1,680,236
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(21,037)	(309)	-	(21,346)
Ընդամենը զուտ վարկեր անհատ ձեռնարկատերերին և այլ փոքր բիզնեսներին	1,657,100	1,790	-	1,658,890

31 Դեկտեմբեր 2023

	1-ին փուլ հազ. դրամ	2-րդ փուլ հազ. դրամ	3-րդ փուլ հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	989,125	1,769	-	990,894
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,228	755	-	6,983
- 31-90 օր ժամկետանց	-	2,448	-	2,448
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	5,327	5,327
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	975	975
Ընդամենը համախառն վարկային քարտեր	995,353	4,972	6,302	1,006,627
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(7,415)	(452)	(856)	(8,723)
Ընդամենը զուտ վարկային քարտեր	987,938	4,520	5,446	997,904
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	943,481	4,546	-	948,027
Ընդամենը համախառն աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	943,481	4,546	-	948,027
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(3,650)	(470)	-	(4,120)
Ընդամենը զուտ աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	939,831	4,076	-	943,907
Անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	759,990	6,554	-	766,544
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,060	161	-	11,221
- 31-90 օր ժամկետանց	-	2,385	-	2,385
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	5,890	5,890
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	2,994	2,994
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	8,377	8,377
Ընդամենը համախառն անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	771,050	9,100	17,261	797,411
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(1,660)	(535)	(1,642)	(3,837)
Ընդամենը զուտ անշարժ գույքի գրավով սպառողական վարկեր	769,390	8,565	15,619	793,574
Ավտովարկեր				
- ոչ ժամկետանց	375,061	-	-	375,061
Ընդամենը համախառն ավտովարկեր	375,061	-	-	375,061
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(641)	-	-	(641)
Ընդամենը զուտ ավտովարկեր	374,420	-	-	374,420
Այլ մանրածախ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	731,709	-	-	731,709
Ընդամենը համախառն այլ մանրածախ վարկեր	731,709	-	-	731,709
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	-	-	-	-
Ընդամենը զուտ այլ մանրածախ վարկեր	731,709	-	-	731,709
Համախառն մանրածախ վարկեր	29,347,188	250,862	115,223	29,713,273
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ մանրածախ վարկերի համար	(68,372)	(10,399)	(9,940)	(88,711)
Ընդամենը զուտ մանրածախ վարկեր	29,278,816	240,463	105,283	29,624,562
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	50,399,724	250,862	125,029	50,775,615
Ընդամենը պարտքային կորստի գծով պահուստ հաճախորդներին տրված վարկերի գծով	(174,545)	(10,399)	(18,086)	(203,030)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	50,225,179	240,463	106,943	50,572,585

Վերը ներկայացված աղյուսակներում պարտքային կորստի գծով պահուստը ներառում է որոշ կորպորատիվ և մանրածախ գործիքների գծով վարկային պարտավորվածությունների՝ վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստը:

(բ) Գրավի վերադարձություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների համար գրավի և պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների ընթացիկ իրական արժեքի վերաբերյալ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեք				Ընդամենը Գրավ	Չուտ մնացորդ	Վերականգնվող վարկային կորուստ	Հազար ՀՀ դրամ
	Վարկային ռիսկի առավելագույն չափ	Անժարժ գույք	Շարժական գույք	Հավելյալ գրավ				
Հիփոթեքային վարկեր	49,264	123,979	-	(78,713)	45,266	3,999	11,829	
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	10,758	-	-	-	-	10,758	4,183	
Վարկային քարտեր	1,680	-	-	-	-	1,680	558	
Ընդամենը	61,702	123,979	-	(78,713)	45,266	16,437	16,570	

Ստորև ներկայացված է արժեզրկված վարկերի ապահովություն հանդիսացող գրավների իրական արժեքների վերադարձությունը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեք				Ընդամենը Գրավ	Չուտ մնացորդ	Վերականգնվող վարկային կորուստ	Հազար ՀՀ դրամ
	Վարկային ռիսկի առավելագույն չափ	Անժարժ գույք	Շարժական գույք	Հավելյալ գրավ				
Հիփոթեքային վարկեր	91,660	330,748	-	(239,088)	91,660	-	7,442	
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված վարկեր	17,261	85,072	-	(67,810)	17,262	-	1,642	
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	9,806	-	3,270	-	3,270	6,535	8,146	
Վարկային քարտեր	6,302	-	-	-	-	6,302	856	
Total	125,029	415,820	3,270	(306,898)	112,192	12,837	18,086	

Առգրավված գրավ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բռնագանձված գրավը բաղկացած է անշարժ գույքից (137,114 հազ. ՀՀ դրամ և 147,727 հազ. ՀՀ դրամ):

Ստորև ներկայացված են բռնագանձված գրավի փոփոխությունները

	31 դեկտեմբեր 2024թ. Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ. Հազար ՀՀ դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	147,727	109,052
Բռնագանձված գրավը տարվա ընթացքում	4,993	145,008
Վաճառված տարվա ընթացքում	(14,247)	(104,974)
Արժեզրկում	(1,359)	(1,359)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	137,114	147,727

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում բռնագանձված գրավի օտարումից Բանկը կրել է 547 հազար ՀՀ դրամի գուտ վնաս (2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ստացել է 50,027 հազար ՀՀ դրամի գուտ օգուտ):

(գ) Գրավադրված ակտիվներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 339,374 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 416,735 հազար ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ բանկերից ներգրավված վարկերի, ավանդների ու այլ մնացորդների և այլ ներգրավված միջոցների համար (տես մաս ծանոթագրություն 18 և 21):

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Ծառայություններ	5,102,118	3,372,701
Առևտուր	4,170,900	4,562,415
Էներգետիկա	3,772,824	3,800,590
Անշարժ գույք	3,260,681	4,176,466
Շինարարություն	2,640,243	3,207,194
Արդյունաբերություն	1,926,742	761
Գյուղատնտեսական արտադրանքի մշակում	1,845,020	1,942,215
Մանրածախ վարկեր	40,731,903	29,713,273
	63,450,431	50,775,615
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(305,296)	(203,030)
	63,145,135	50,572,585

(ե) Նշանակալի վարկային մնացորդներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի մեկ վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խումբ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու), որոնց տրամադրված վարկերի զուտ մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 3,750,485 հազար ՀՀ դրամ: (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,472,313 հազար ՀՀ դրամ):

(զ) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 24-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

14 Ներդրումային արժեթղթեր

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող Բանկի կողմից պահվող պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- ՀՀ պետական արժեթղթեր	25,632,906	20,780,867
Այլ անձանց կողմից թողարկված պարտատոմսեր (ՀՀ բանկեր, այլ պետություններ)		
- AA ից AAA վարկանիշով	6,275,747	9,390,638
- B ից BB- վարկանիշով	514,480	1,421,261
	32,423,133	31,592,766
Բաժնային գործիքներ		
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	78,374	17,517
	32,501,507	31,610,283
Պարտքային կորստի գծով պահուստ	(74,945)	(70,785)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	32,501,507	31,610,283

Ներդրումային արժեթղթերը ժամկետանց չեն:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի մեկ պարտատոմս թողարկող, որի արժեթղթերում ներդրումները, բացի ՀՀ պետական արժեթղթերից, գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ մեկ թողարկող): 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 6,275,747 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,055,054 հազար ՀՀ դրամ):

Չգնանշված բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք նախորոշված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյուքի միջոցով իրական արժեքով չափվող

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյուքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային արժեթղթեր, որոնք ներկայացվում են հետևյալ աղյուսակում:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյուքի միջոցով իրական արժեքով չափման նախորոշումը կատարվել է, քանի որ ակնկալվում է, որ ներդրումները կպահվեն երկարաժամկետ նպատակներով:

Անվանումը և գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
			Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
ԱրՔա - ՀՀ	Վճարային համակարգ	1.25%	77,357	16,500
ՍՎԻՖՏ - Բելգիա	Դրամական փոխանցումներ	0%	1,017	1,017
			78,374	17,517

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում բանկը, օգտվելով որպես բաժնետեր բաժնետոմս ձեռք բերելու իր նախապատվության իրավունքից, ԱՐՔԱ-ի կողմից բաժնետոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ձեռք է բերել նոր բաժնետոմսեր 17,157 ՀՀ դրամ գումարով:

Այս ներդրումներից ոչ մեկը չի օտարվել 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում շահաբաժինների տեսքով եկամուտ չի ճանաչվել, և սեփական կապիտալի կազմում կուտակային օգուտի կամ կորստի փոխանցում տեղի չի ունեցել այս ներդրումների հետ կապված:

Ստորև ներկայացված են ԱրՔա վճարային համակարգում բանկի բաժնետոմսերի փոփոխությունները հաշվետու ժամանակաշրջաններ ընթացքում,

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Մնացորդը առ 1 հունվարի	16,500	16,500
Ձեռք բերված բաժնետոմսեր	17,157	-
Իրական արժեքի վերաչափում	43,700	-
	77,357	16,500

15 Վարձակալություն

Բանկը վաճակալում է շենք 10 տարի ժամկետով՝ առանց ժամկետի ավարտին վարձակալությունը նորացնելու հնարավորության: Ստորև ներկայացված է այն վարձակալությունների մասին տեղեկատվությունը, որոնց շրջանակում Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(ա) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ստորև ներկայացված են վարձակալված անշարժ գույքին վերաբերող օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում ներդրումային գույքի սահմանմանը:

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ Հոդ և շենքեր	Հազար ՀՀ դրամ Հոդ և շենքեր
Մնացորդը առ 1 հունվարի	416,504	484,917
Մաշվածության գումար	(68,631)	(68,503)
Փոփոխություններ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներում	-	90
	<u>347,873</u>	<u>416,504</u>

(բ) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

	2024	2023
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Վարձակալության գծով պարտավորության դիմաց վճարված տոկոսներ	<u>34,807</u>	<u>38,772</u>

(գ) Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

	2024	2023
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Վճարված վարձավճարներ	<u>76,931</u>	<u>74,690</u>

16 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Հող և շենքեր	Համակարգ- չային և կապի սարքավոր- ումներ	Գույք	Փոխադրա- միջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,064,157	957,256	556,979	45,097	570,770	4,194,259
Ավելացումներ	60,443	168,902	34,315	-	137,653	401,313
Օտարումներ	-	(137,635)	(13,804)	-	-	(151,439)
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,124,600	988,523	577,490	45,097	708,423	4,444,133
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(377,803)	(442,627)	(342,896)	(35,247)	(146,214)	(1,344,787)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի մաշվածություն և ամորտիզացիա	(42,178)	(95,581)	(42,452)	(2,249)	(99,438)	(281,898)
Օտարումներ	-	137,635	13,804	-	-	151,439
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(419,981)	(400,573)	(371,544)	(37,496)	(245,652)	(1,475,246)
Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,704,619	587,950	205,946	7,601	462,771	2,968,887
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,062,211	875,659	558,528	45,097	410,286	3,951,781
Ավելացումներ	1,946	109,817	23,051	-	160,484	295,298
Օտարումներ	-	(28,220)	(24,600)	-	-	(52,820)
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,064,157	957,256	556,979	45,097	570,770	4,194,259
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(336,410)	(398,748)	(325,920)	(32,998)	(123,341)	(1,217,417)
Հաշվետու ժամանակաշրջանի մաշվածություն և ամորտիզացիա	(41,393)	(71,853)	(41,453)	(2,249)	(22,873)	(179,821)
Օտարումներ	-	27,974	24,477	-	-	52,451
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(377,803)	(442,627)	(342,896)	(35,247)	(146,214)	(1,344,787)
Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,686,354	514,629	214,083	9,850	424,556	2,849,472

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում չեն եղել հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ շինարարությանը վերաբերող կապիտալացված փոխառության ծախսումներ (2023թ. -ին մնան ծախսումներ չեն եղել):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում ներառված ամբողջությամբ մաշված և ամորտիզացված ակտիվների գումարը կազմում է 469,689 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 582,789 հազար ՀՀ դրամ):

17 Այլ Ակտիվներ

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Փոխանցումների և փոխադարձ հաշվարկների գծով ստացվելիք գումարներ	86,758	65,414
Այլ դեբիտորական պարտքեր	6,589	66,337
Ընդամենն այլ ֆինանսական ակտիվներ	93,347	131,751
Կանխավճար հարկերի գծով	25,697	25,759
Այլ կանխավճարներ	160,275	155,703
Այլ ակտիվներ	21,623	23,342
Ընդամենն այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	207,595	204,804
Ընդամենն այլ ակտիվներ	300,942	336,555

18 Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Ավանդներ բանկերից	5,401,730	-
Վարկեր բանկերից	175,395	97,523
Ընդամենը բանկերից ներգրավված վարկեր և ավանդներ	5,577,125	97,523

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 29,596 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը ծառայում են որպես գրավ Բանկերից ներգրավված վարկերի համար (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 56,704 հազար դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկերից ներգրավված վարկերում և ավանդներում ներառված փոխկապակցված բանկից ներգրավված ավանդների ընդհանուր գումարը գերազանցում է Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը և կազմում է 5,401,730 հազար ՀՀ դրամ: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նման մնացորդներ առկա չեն:

19 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձինք	7,515,752	5,751,963
- Իրավաբանական անձինք	8,248,298	6,549,583
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձինք	37,866,820	31,494,692
- Իրավաբանական անձինք	27,851,920	30,035,495
	81,482,790	73,831,733

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում պահվող հաճախորդների ավանդների 5,581,041 հազար ՀՀ դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառության հանձնառությունների համար (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2,601,268 հազար ՀՀ դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու հաճախորդ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 13,184,554 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 19,366,184 հազար ՀՀ դրամ):

20 Այլ պարտավորություններ

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ աշխատավարձի և հավասարեցված այլ վճարների գծով	217,176	171,598
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	131,279	123,000
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	257,806	418,639
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	606,261	713,237
Վճարվելիք հարկեր	78,777	67,456
Այլ պարտավորություններ	45,459	6,408
Ընդամենը ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	124,236	73,864
Ընդամեն այլ պարտավորություններ	730,497	787,101

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են 257,806 հազար ՀՀ դրամի (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 384,687 հազար ՀՀ դրամ) ընթացիկ փոխանցումներ Բանկի և հաճախորդների կողմից:

21 Այլ ներգրավված միջոցներ

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Վարկերի «Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ-ից	173,036	148,443
Վարկեր «Ազգային հիփոթեքային» ՎՎԿ ՓԲԸ-ից	60,292	130,506
	233,328	278,949

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 309,778 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 360,031 հազար ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ ներգրավված միջոցների համար:

Պարտավորությունների և ֆինանսական գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի շարժի համադրում

	Այլ ներգրավված միջոցներ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	Ընդամենը
Մնացորդը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	278,949	353,279	6,411,157	7,043,385
Մուտքեր այլ ներգրավված միջոցներից	39,800	-	-	39,800
Այլ ներգրավված միջոցների մարում	(84,770)	-	-	(84,770)
Վճարված վարձավճարներ	-	(42,123)	-	(42,123)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից	(44,970)	(42,123)	-	(87,093)
Արտաբժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	-	-	(364,552)	(364,552)
Տոկոսային ծախս	16,700	34,807	394,108	445,615
Վճարված տոկոսներ	(17,351)	(34,807)	(397,302)	(449,460)
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	233,328	311,156	6,043,411	6,587,895
Մնացորդը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	299,003	395,403	6,086,356	6,780,762
Մուտքեր այլ ներգրավված միջոցներից	12,294	-	-	12,294
Այլ ներգրավված միջոցների մարում	(31,769)	-	-	(31,769)
Վճարված վարձավճարներ	-	(42,123)	-	(42,123)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից	(19,475)	(42,123)	-	(61,598)
Արտաբժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	-	-	316,486	316,486
Տոկոսային ծախս	22,288	34,807	392,573	449,668
Վճարված տոկոսներ	(22,867)	(34,807)	(384,258)	(441,932)
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	278,949	353,279	6,411,157	7,043,385

22 Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից

2015թ. ապրիլի 30-ին, 2016թ. սեպտեմբերի 30-ին և 2016թ. դեկտեմբերի 13-ին Բանկը ստացել է 5,000 հազար ԱՄՆ դոլար, 9,375 հազար եվրո և 5,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարներով ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից, որոնք փոխարկելի են Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 10 տարվա ընթացքում՝ բաժնետիրոջ ընտրությամբ: Փոխառություններն ունեն պարտադիր, կամավոր և արագացված փոխարկման հնարավորություններ, որոնք իրենցից ներկայացնում են համապատասխանաբար ֆորվարդներ և օպցիոններ:

2015թ. ապրիլի 30-ին տրված ստորադաս փոխառությունը Բանկը փոխարկել էր բաժնետոմսերի՝ օգտվելով արագացված փոխարկման հնարավորությունից:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ այս ներկատուցված օպցիոնների իրական արժեքներն էական չեն 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

23 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 262,491 սովորական բաժնետոմսից (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 262,491 բաժնետոմսից): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 դրամ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապահովագրումը կամ արժեզրկումը:

Ընդհանուր պահուստ

Ընդհանուր պահուստը ձևավորվել է բանկի կանոնադրության համաձայն ի սպառնալիցություն ընդհանուր բանկային ռիսկերի, ապագա հնարավոր կորուստների և անկանխատեսելի ռիսկերի ու պայմանական ռեպլեյի: Ընդհանուր պահուստը ներառված է չբաշխված շահույթ վնասում:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

24 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումը հիմնարար նշանակություն ունի բանկային գործունեության համար և կազմում է Բանկի գործառնությունների կենսական տարրը: Ֆինանսական, շուկայական, պարտքային, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերն այն հիմնական (նշանակալի) ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Բանկը:

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև անընդհատ հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունները, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն պրակտիկան/փորձն արտացոլելու նպատակով: Բանկը մշակել է նշանակալի ռիսկերի և կապիտալի վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման համակարգ:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի աշխատանքի, առանցքային ռիսկերի կառավարման գործընթացի հսկողության, ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման և խոշոր գործարքների հաստատման համար: Վարչությունը՝ Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (ԱՊԿԿ) աջակցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված միջոցառումների հսկողության և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված սահմանաչափերում Բանկի գործունեության իրականացումն ապահովելու համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին և թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են Բանկի ներսում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկերի մեղմացմանն ուղղված ընթացիկ միջոցառումների վերաբերյալ հավաստիացման մակարդակի սահմանմանը: Բացի պարտքային և շուկայական ռիսկերի ստանդարտ վերլուծություն իրականացնելուց, Կառավարման հանձնաժողովը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական բաժինների հետ՝ նրանց գործունեության համապատասխան ոլորտների հետ կապված մասնագիտական դատողություններ ստանալու համար:

Բանկի ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ Կառավարման հանձնաժողովը և ներքին աուդիտի բաժինը հաճախ պատրաստում են Բանկի նշանակալի ռիսկերի կառավարմանն անդրադարձող հաշվետվություններ: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Բանկի ընթացակարգերի և մեթոդաբանության արդյունավետության գնահատման վերաբերյալ և առաջարկություններ դրանց բարելավման ուղղությամբ:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության վերաբերյալ:

Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Բանկում գործում են պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կառավարող քաղաքականություն և ընթացակարգեր (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար):

Առևտրային վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից, որը պատասխանատու է առևտրային վարկերի պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովը ուսումնասիրում է վարկի դիմումը՝ Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված մյուսերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված առանձին ռիսկերից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող առանձին գործիքների կատարողականը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և փոխառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ներկա շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է անկախ գնահատող ընկերությունների կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Մանրաձախ վարկերի դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրաձախ վարկերի հաստատման բաժնի, Մանրաձախ վարկերի հաստատման կոմիտեի և Կառավարման հանձնաժողովի կողմից՝ ելնելով հաստատման սահմանաչափերից: Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ամբողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Պարտքային ռիսկ – ակնկալվող պարտքային կորստների գումարները

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 4 (գ) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ

Որոշելու համար, արդյոք ֆինանսական գործիքի գծով դեֆոլտի ռիսկը նշանակալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից ի վեր, Բանկը դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորվող տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի, վարկային որակի փորձագիտական գնահատման և ապագայամետ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Գնահատման նպատակն է պարզել, արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ՝ համեմատելով հետևյալ ցուցանիշները.

- դեֆոլտի հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ,
- դեֆոլտի հավանականությունն ամբողջ ժամկետի մնացած մասի ընթացքում ժամանակի տվյալ պահի համար, որը գնահատվել է պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի սկզբնական ճանաչման պահին (ճշգրտված վաղաժամ մարումների ակնկալիքների փոփոխությունների մասով՝ կիրառելի լինելու դեպքում):

Բանկն օգտագործում է երեք չափանիշ, որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ.

- քանակական թեստ՝ հիմք ընդունելով դեֆոլտի հավանականության փոփոխությունները,
- որակական ցուցանիշներ և
- ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ:

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակներ

Բանկը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են դեֆոլտի ռիսկը կանխատեսելու համար, և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են դեֆոլտի ռիսկի մասին: Այս գործոնները տարբեր են՝ կախված պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակներն այնպես են սահմանվում և կարգաբերվում, որ պարտագանցման ռիսկն աճում է էքսպոնենցիոնալ ձևով պարտքային ռիսկի վատթարացմանը զուգընթաց, օրինակ՝ պարտքային ռիսկի 1-ին և 2-րդ վարկանշավորման մակարդակների պարտագանցման ռիսկերի միջև տարբերությունն ավելի փոքր է քան 2-րդ և 3-րդ մակարդակների միջև տարբերությունը:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք ստանում է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ սկզբնական ճանաչման պահին՝ փոխառուի վերաբերյալ առկա տեղեկատվության հիման վրա: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքները կանոնավոր կերպով հսկվում են, որի արդյունքում գործիքի պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակը կարող է փոփոխվել: Հսկողության համար որպես կանոն օգտագործվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (առևտրային վարկեր)

- Հաճախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Յուրաքանչյուրը, որոնց հատուկ ուշադրություն է դարձվում, ներառում են՝ համախառն շահույթը, ֆինանսական լծակավորման ցուցանիշը, պարտքի սպասարկման գործակիցը, համապատասխանությունը կովենանտներին, կառավարման որակը, վերադաս դեկավար անձնակազմի փոփոխությունները:

- Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշների փոփոխությունների մասին տեղեկատվությունը

- Պարտատուների գնանշված գները և պարտքի դեֆոլտի սվոփերի գները փոխառուի համար՝ առկայության դեպքում

- Փոխառուի քաղաքական, օրենսդրական և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող նշանակալի փոփոխությունները

Դեֆոլտի հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ իրավաբանական անձանց համար պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով դեֆոլտի հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս: Բանկը հավաքում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող իր ֆինանսական գործիքների կատարողականի և դեֆոլտի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը վերլուծվում է ըստ պրոդուկտի/ծառայության և փոխառուի տեսակի, ինչպես նաև ըստ պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակի: Որոշ պորտֆելների համար օգտագործվում է նաև արտաքին վարկանիշային գործակալություններից ձեռք բերված տեղեկատվությունը: Բանկը սահմանում է դեֆոլտի հավանականության առավելագույն չափը, որը հավասար է այն երկրի դեֆոլտի հավանականության վարկանիշին, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում փոխառուն:

Ժամկետանց օրերն օգտագործվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ անհատների համար պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների գծով դեֆոլտի հավանականության ժամկետային կառուցվածքը ստեղծելիս միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են նախորդ նվազագույնը 48 ամիսների տվյալների հիման վրա:

Պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր: Պարտքային ռիսկի աճի նշանակալի լինելը որոշելիս դիտարկվում են ֆինանսական գործիքի և փոխառուի բնութագրերը և աշխարհագրական տարածաշրջանը: Նշանակալիության չափանիշները տարբեր են փոխառուի տարբեր տեսակների, մասնավորապես, իրավաբանական անձանց և անհատներին տրվող փոխառությունների համար:

Սկզբնական ճանաչումից ի վեր պարտքային ռիսկի աճը կարող է համարվել նշանակալի նաև այն դեպքերում, երբ դրա այդ մասին են վկայում Բանկի պարտքային ռիսկի կառավարման գործընթացների հետ կապված որակական ցուցանիշները, որոնք այլ պարագայում կարող են ժամանակին ամբողջական առումով չարտացոլվել քանակական վերլուծության շրջանակում: Սա վերաբերում է պարտքային ռիսկին ենթարկվող այն գործիքներին, որոնք բավարարում են բարձրացված ռիսկի որոշ չափանիշներին, ինչպիսին է հատուկ ուշադրության ցանկում ներառվելը: Նման որակական գործոնները հիմնված են փորձագետների դատողությունների և անցյալ ժամանակաշրջանների համապատասխան փորձի վրա:

Բանկը պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի մասին վկայող սահմանափակիչ է համարում ակտիվի ավելի քան 30 օր ժամկետանցությունը: Ժամկետանց օրերի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել: Վճարում կատարելու ամսաթվերը որոշվում են առանց հաշվի առնելու արտոնյալ ժամանակահատվածը, որը կարող է տրամադրվել փոխառուին:

Եթե գոյություն ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչման պահի համեմատ, գործիքի գծով կորստի պահուստը կրկին չափվում է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների չափով: Պարտքային ռիսկի աճի որոշ որակական ցուցանիշներ, այդ թվում՝ վերանայված պայմանների խախտումը, կարող են վկայել դեֆոլտի ռիսկի աճի մասին, որը պահպանվում է, նույնիսկ երբ ցուցանիշն ինքնին դադարում է գոյություն ունենալ: Նման դեպքերում Բանկը սահմանում է փորձաշրջան, որի ընթացքում ֆինանսական ակտիվի գծով վճարումները պետք է կատարվեն ժամանակին և սահմանված չափով՝ ապացուցելու համար, որ պարտքային ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է:

Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչման չափանիշների այլևս բավարարված չլինելու ապացույց կարող է հանդիսանալ թարմացված տեղեկատվությունը, որ առկա է վճարումները ժամանակին կատարելու պատմություն՝ փոփոխված պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Դեֆոլտի սահմանում

- Բանկը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել դեֆոլտ եթե՝
  - հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի Բանկի նկատմամբ ստանձնած իր վարկային պարտավորությունները, եթե Բանկը չձեռնարկվեն այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
  - Բանկի նկատմամբ փոխառուի նշանակալի վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է: Օվերդրաֆտները ժամկետանց են համարվում այն օրվանից, երբ հաճախորդը խախտում է սահմանված սահմանաչափը կամ երբ հաճախորդին առաջարկվում է այնպիսի սահմանաչափ, որը ցածր է ընթացիկ չմարված գումարից, կամ
  - հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն փոխառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները կատարելու փոխառուի անկարողության պատճառով:

Փոխառուի հետ կապված դեֆոլտ տեղի ունենալը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում է հետևյալը՝

- որակական ցուցանիշները, օրինակ՝ կովենանտների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ՝ նույն թողարկողի կողմից Բանկի նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և,
- Բանկի ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ելակետային տվյալները, որոնք օգտագործվում են ֆինանսական գործիքի գծով դեֆոլտ տեղի ունենալը գնահատելու համար, և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Ապագայամետ տեղեկատվության ներառում

Բանկը ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը, երբ գնահատում է, արդյոք տեղի է ունեցել գործիքի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ չափում է ակնկալվող պարտքային կորուստները: Ապագայամետ տեղեկատվությունը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է փորձագետների դատողությունները:

Բանկը նույնականացրել և փաստաթղթավորել է պարտքային ռիսկի և պարտքային կորուստների առանցքային գործոնները ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար և, օգտագործելով անցյալ ժամանակաշրջանների տվյալների վերլուծությունը, գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականի, պարտքային ռիսկի և պարտքային կորուստների միջև փոխհարաբերությունները: Առանցքային գործոններն են ՀՆԱ-ի կանխատեսումները, արտարժույթի փոխարժեքի և անշարժ գույքի շուկայում գների փոփոխությունները:

Փոփոխված ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոփոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարումակալության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները փոփոխվել են, կարող է ապաճանաչվել, և վերաբանակցված վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 4 (ե) (iii) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, և փոփոխությունը չի հանգեցնում ապաճանաչման, որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, համեմատվում են՝

- դեֆոլտի հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,

- դեֆոլտի հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Եթե փոփոխությունը հանգեցնում է ապաճանաչման, ճանաչվում է նոր վարկ և դասվում 1-ին փուլին (ենթադրելով, որ այն պարտքային առումով արժեզրկված չէ այդ պահին):

Բանկը վերաբանակցում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկերի պայմանները (վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայում)՝ նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել պարտքի վերադարձման հնարավորությունները և նվազագույնի հասցնել դեֆոլտի ռիսկը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ վարկի պայմանները վերնայավում են ընտրանքային կարգով, եթե փոխառու ներկա պահին չի կատարել պարտքի գծով իր պարտականությունները կամ գոյություն ունի դեֆոլտի մեծ ռիսկ, եթե գոյություն ունի վկայություն, որ փոխառու ձեռնարկել է բոլոր ողջամիտ քայլերը մարումները սկզբնական պայմանագրային պայմանների համաձայն կատարելու համար և ակնկալվում է, որ կկարողանա կատարել իր պարտականությունները վերանայված պայմաններով:

Պայմանների վերանայումը սովորաբար ներառում է մարման ժամկետի երկարաձգումը, տոկոսների վճարման ժամկետների փոփոխությունը և կովենանտների պայմանների փոփոխությունը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման քաղաքականությունը գործում է թե՛ անհատներին և թե՛ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար:

Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության շրջանակում փոփոխված ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի հավանականության գնահատումն արտացոլում է այն հանգամանքը, արդյոք փոփոխությունը բարելավել է կամ վերականգնել է տոկոսները և մայր գումարը հավաքագրելու Բանկի կարողությունը, ինչպես նաև վարկային պայմանագրերի պայմանների նման վերանայումների Բանկի անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Այս գործընթացի շրջանակում Բանկը գնահատում է փոխառուի կողմից մարումները ժամանակին կատարելու հնարավորությունը պայմանագրի պայմանների փոփոխության դեպքում և դիտարկում է տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ:

Ընդհանուր առմամբ, վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայումն իրենից ներկայացնում է պարտքային ռիսկի նշանակալի աճի որակական ցուցանիշ, և պայմանների վերանայման ակնկալիքը կարող է հանդես գալ որպես պարտքային առումով արժեզրկման վկայություն (տես՝ Ծանոթագրություն 4 (ե) (iv)): Անհրաժեշտ է, որ հաճախորդը հետևողականորեն ցուցադրի պարտաճանաչ վճարման վարքագիծ որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում, մինչև որ վարկն այլևս չհամարվի պարտքային առումով արժեզրկված/վարկի հետ կապված այլևս չարձանագրվի պարտազանցում, կամ մինչև որ չհամարվի, որ դեֆոլտի հավանականությունն այնքան է նվազել, որ կորստի պահուստը կարող է կրկին չափվել 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքները.

- Դեֆոլտի հավանականությունը,
- Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը,
- Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը,

1-ին փուլի գործիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով 12-ամսյա դեֆոլտի հավանականությունը դեֆոլտի դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով դեֆոլտի պահին: Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են բազմապատկելով ամբողջ ժամկետի համար դեֆոլտի հավանականությունը դեֆոլտի դեպքում առաջացող կորստի գումարով և պարտքի գումարով դեֆոլտի պահին:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման մեթոդաբանությունը ներկայացված է վերը՝ «Դեֆոլտի հավանականության ժամկետային կառուցվածքի ստեղծում» բաժնում:

Բանկը դեֆոլտի դեպքում առաջացող կորուստը գնահատում է հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Դեֆոլտի դեպքում առաջացող կորստի գնահատման մոդելներում դիտարկվում են պահանջի կառուցվածքը, գրավը, առաջնահերթությունը, պայմանագրային կողմի գործունեության ոլորտը, ֆինանսական ակտիվի անբաժանելի մասը կազմող ցանկացած գրավի փոխհատուցման ծախսումները: Անշարժ գույքով ապահովված վարկերի համար վարկի գումար/գրավի արժեք հարաբերակցությունն առանցքային ցուցանիշ է դեֆոլտի դեպքում առաջացող կորուստը որոշելու համար: Դեֆոլտի դեպքում առաջացող կորստի գնահատականները ճշգրտվում են տարբեր տնտեսական սցենարների տեսանկյունից և անշարժ գույքով ապահովված վարկերի հետ կապված՝ անշարժ գույքի գների հնարավոր փոփոխություններն արտացոլելու համար: Դեֆոլտի դեպքում առաջացող կորուստը հաշվարկվում է զեղչված դրամական հոսքերի հիմունքով՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը դեֆոլտի պահին իրենից ներկայացնում է պարտքի ակնկալվող գումարը դեֆոլտի դեպքում: Բանկը դեֆոլտի պահին պարտքի գումարը հաշվարկում է հիմք ընդունելով պայմանագրային կողմի պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մշակվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտքի գումարը դեֆոլտի պահին իրենից ներկայացնում է վերջինիս համախառն հաշվեկշռային արժեքը դեֆոլտի պահին: Փոխատվության հանձնառությունների համար պարտքի գումարը դեֆոլտի պահին իրենից ներկայացնում է հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են օգտագործվել պայմանագրի շրջանակում, որոնք գնահատվում են անցյալ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և ապագայամետ տեղեկատվության հիման վրա: Ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտքի գումարը դեֆոլտի պահին իրենից ներկայացնում է վճարման ենթակա գումարը ֆինանսական երաշխավորության կատարման պահին:

Ինչպես նշված է վերը և պայմանով, որ 1-ին փուլի ֆինանսական ակտիվների համար առավելագույնս կօգտագործվի դեֆոլտի հավանականության 12-ամսյա ցուցանիշը, Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստները չափում է հաշվի առնելով դեֆոլտի ռիսկն այն առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածում (ներառյալ փոխառուի երկարաձգման բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկին, եթե նույնիսկ Բանկը դիտարկում է ավելի երկար ժամանակահատված պարտքային ռիսկի կառավարման նպատակների համար: Առավելագույն պայմանագրային ժամանակահատվածը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Բանկն իրավունք ունի պահանջել փոխատվության մարումը կամ դադարեցնել փոխատվության հանձնառությունը կամ երաշխավորությունը:

Եթե ցուցանիշի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ըստ ռիսկի ընդհանրական բնութագրերի, որոնք ներառում են՝

- գործիքի տեսակը,
- գրավի տեսակը:

Խմբավորումները պետք է կանոնավոր հիմունքով վերանայվեն՝ առանձին խմբերի շրջանակում պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների միատեսակ լինելն ապահովելու համար:

Այն պորտֆելների համար, որոնց վերաբերյալ Բանկն ունի անցյալ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, ներքին աղբյուրներից հասանելի տեղեկատվությունը լրացնելու համար օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունը: Բանկի կորպորատիվ ռիսկերի կառավարման վարչությունն օգտագործում է իր ներքին վարկանիշային մոդելները: Բանկն իր հիմնական պորտֆելների համար կիրառում է առանձին մոդելներ, որոնցում իր հաճախորդներին տրվում է 1-ից 10 վարկանիշ՝ օգտագործելով Moody's Risk Analyst (MRA): Մոդելները ներառում են ինչպես որակական, այնպես էլ քանակական տեղեկատվություն և, բացի վարկառուին հատուկ տեղեկատվությունից, օգտագործում են լրացուցիչ արտաքին տեղեկատվություն, որը կարող է ազդել վարկառուի վարքագծի վրա: Տվյալ տեղեկատվության աղբյուրները նախ օգտագործվում են կորպորատիվ հաճախորդների փուլերը որոշելու համար: Փուլավորման հիման վրա Բանկը որոշում է իր ԴՀ-ները, որոնք այնուհետև ճշգրտվում են ՖՀՄՍ 9 ԱՊԿ հաշվարկի համար: Ստորև ներկայացված են այն պորտֆելները, որոնց համար արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվությունն օգտագործվել է որպես նշանակալի ելակետային տվյալ ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս:

31 դեկտեմբեր 2024թ.		Օգտագործված արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվություն	
		Գեֆոլտի հավանականություն	Կորուստը դեֆոլտի դեպքում
Հազար ՀՀ դրամ	Ենթարկվածություն պարտքային ռիսկին		
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	32,423,133	«S&P» գործակալության դեֆոլտի վերլուծության հաշվետվություն	«Moody's» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր-բնական մոնոպոլիա	3,750,485	«S&P» գործակալության դեֆոլտի վերլուծության հաշվետվություն	«Moody's» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	18,812,351	«S&P» գործակալության դեֆոլտի վերլուծության հաշվետվություն	-
Հազար ՀՀ դրամ		Օգտագործված արտաքին աղբյուրներից ստացված ուղենիշային տեղեկատվություն	
հազ. դրամ	Ենթարկվածություն պարտքային ռիսկին	Գեֆոլտի հավանականություն	Կորուստը դեֆոլտի դեպքում
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	31,592,766	«S&P» գործակալության դեֆոլտի վերլուծության հաշվետվություն	«Moody's» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր-բնական մոնոպոլիա	3,792,291	«S&P» գործակալության դեֆոլտի վերլուծության հաշվետվություն	«Moody's» գործակալության պարտքի վերադարձի վերլուծության հաշվետվություն
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	17,155,732	«S&P» գործակալության դեֆոլտի վերլուծության հաշվետվություն	-

Կորստի պահուստ

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ակնկալվող վարկային կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

31 դեկտեմբեր 2024թ.				
Հազար ՀՀ դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(284)	-	-	(284)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	284	-	-	284
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(346)	-	-	(346)
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(346)	-	-	(346)

31 դեկտեմբեր 2024թ.				
Հազար ՀՀ դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշիվացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր և այլ պահանջներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(21,472)	-	-	(21,472)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	1,603	-	-	1,603
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(6,845)	-	-	(6,845)
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(26,714)	-	-	(26,714)

31 դեկտեմբեր 2024թ.				
Հազար ՀՀ դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշիվացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – Առևտրային վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(106,173)	-	(8,146)	(114,319)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	43,367	-	2,642	46,009
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(97,322)	-	-	(97,322)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	4,436	-	-	4,436
Դուրսգրումներ*	-	-	5,504	5,504
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(155,692)	-	-	(155,692)

31 դեկտեմբեր 2024թ.				
Հազար ՀՀ դրամ	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշիվացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – Մանրածախ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(68,372)	(10,399)	(9,940)	(88,711)
Փոխանցում 1-ին փուլ	(4,722)	3,770	952	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	459	(5,339)	4,880	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	6,636	5,423	(12,059)	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	4,508	(15,041)	(16,055)	(26,588)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(49,794)	(484)	(1,555)	(51,833)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	268	53	40	361
Դուրսգրումներ*	-	-	17,167	17,167
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(111,017)	(22,017)	(16,570)	(149,604)

* Նախորդ տարվա դուրսգումների տվյալը չի ներառում ժամանակաշրջանի վերականգնումները:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2024թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(70,784)	-	-	(70,784)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	20,420	-	-	20,420
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(24,581)	-	-	(24,581)
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(74,945)	-	-	(74,945)

Վերը ներկայացված կորստի պահուստը չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է ակնկալվող վարկային կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդների համադրումն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(1,101)	-	-	(1,101)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	1,101	-	-	1,101
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(284)	-	-	(284)
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(284)	-	-	(284)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
Անորոշիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(9,960)	(6,637)	-	(16,597)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	9,960	6,637	-	16,597
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(21,472)	-	-	(21,472)
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(21,472)	-	-	(21,472)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին արված վարկեր – Առևտրային վարկեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(241,392)	-	(23,381)	(264,773)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	162,239	-	15,374	177,613
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(25,206)	-	-	(25,206)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	(1,814)	-	(139)	(1,953)
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(106,173)	-	(8,146)	(114,319)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Անորոշիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին արված վարկեր – Մանրածախ				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(59,380)	(16,750)	(9,281)	(85,411)
Փոխանցում 1-ին փուլ	(6,214)	3,180	3,034	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	195	(492)	297	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	3,228	8,451	(11,679)	-
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	18,712	(4,251)	(21,845)	(7,384)
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(24,455)	(470)	-	(24,925)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	(458)	(67)	(67)	(592)
Դուրսգրումներ*	-	-	29,601	29,601
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(68,372)	(10,399)	(9,940)	(88,711)

* Նախորդ տարվա դուրսգրումների տվյալը չի ներառում ժամանակաշրջանի վերականգնումները:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(60,577)	-	-	(60,577)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	17,500	-	-	17,500
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(27,708)	-	-	(27,708)
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(70,785)	-	-	(70,785)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է հետևյալ երկու մեծությունների համադրումը.

- վերը ներկայացված աղյուսակներում կորստի պահուստի սկզբնական և վերջնական մնացորդներն ըստ ֆինանսական գործիքների դասերի և
- «պարտքային ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստներ» և «փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորությունների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Ստորև ներկայացված է համադրումը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Հազար ՀՀ դրամ	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Անորոշված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր	Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդն. տրված վարկեր – Առևտրային վարկեր	Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդն. տրված վարկեր – Մանրածախ	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	Այլ ակտիվներ	Ընդամենը
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	284	1,603	46,009	(26,588)	20,420	(219)	41,509
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(346)	(6,845)	(97,322)	(51,833)	(24,581)	-	(180,927)
Հանրագումար	(62)	(5,242)	(51,313)	(78,421)	(4,161)	-	(139,418)
Նախկինում դուրսգրված գումարների վերականգնում	-	-	4,182	27,460	-	-	31,642
Ընդամենը	(62)	(5,242)	(47,131)	(50,960)	(4,161)	(219)	(107,776)

Ստորև ներկայացված է համադրումը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Հազար ՀՀ դրամ	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Անորոշված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր	Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդն. տրված վարկեր – Առևտրային վարկեր	Անորոշված արժեքով չափվող հաճախորդն. տրված վարկեր – Մանրածախ	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	Այլ ակտիվներ	Ընդամենը
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	1,101	16,597	177,613	(7,384)	17,500	-	205,427
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	(284)	(21,472)	(25,206)	(24,925)	(27,708)	-	(99,595)
Հանրագումար	817	(4,875)	152,407	(32,309)	(10,208)	-	105,832
Նախկինում դուրսգրված գումարների վերականգնում	-	-	-	48,754	-	4,291	53,045
Ընդամենը	817	(4,875)	152,407	16,445	(10,208)	4,291	158,877

Ստորև ներկայացված են անհատներին և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքների նշանակալի փոփոխությունները 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2024թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – Առևտրային վարկեր – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	21,052,536	-	9,806	21,062,342
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	9,344,881	-	-	9,344,881
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(7,452,056)	-	(4,302)	(7,456,358)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	(226,833)	-	-	(226,833)
Դուրսգրումներ	-	-	(5,504)	(5,504)
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,718,528	-	-	22,718,528

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2024թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – Մանրածախ – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	29,347,188	250,862	115,223	29,713,273
Փոխանցում 1-ին փուլ	107,993	(97,274)	(10,719)	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(234,390)	292,377	(57,987)	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(34,959)	(9,997)	44,956	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	15,045,254	6,221	4,000	15,055,475
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(3,878,640)	(44,855)	(16,270)	(3,939,765)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	(75,473)	(4,106)	(334)	(79,913)
Դուրսգրումներ	-	-	(17,167)	(17,167)
Մնացորդը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	40,276,973	393,228	61,702	40,731,903

Ստորև ներկայացված են անհատներին և իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելների համախառն հաշվեկշռային արժեքների նշանակալի փոփոխությունները 2023թ. տարվա ընթացքում, որոնք հանգեցրել են կորստի պահուստի փոփոխությունների:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – Առևտրային վարկեր – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	28,493,196	-	112,326	28,605,522
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	5,627,529	-	-	5,627,529
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(13,434,292)	-	(102,792)	(13,537,084)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	366,103	-	272	366,375
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,052,536	-	9,806	21,062,342

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – Մանրածախ – համախառն հաշվեկշռային արժեք				
Մնացորդը առ 1 հունվարի	23,320,720	290,642	176,350	23,787,712
Փոխանցում 1-ին փուլ	141,131	(56,682)	(84,449)	-
Փոխանցում 2-րդ փուլ	(71,267)	77,510	(6,243)	-
Փոխանցում 3-րդ փուլ	(42,738)	(40,952)	83,690	-
Սկզբնավորված կամ ձեռք բերված նոր ֆինանսական ակտիվներ	9,094,689	4,546	-	9,099,235
Ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն մարված ֆինանսական ակտիվներ և այլ փոփոխություններ	(3,190,626)	(28,499)	(25,433)	(3,244,558)
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցություն	95,279	4,297	909	100,485
Դուրսգրումներ	-	-	(29,601)	(29,601)
Մնացորդը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	29,347,188	250,862	115,223	29,713,273

Պարտքային որակի վերլուծություն

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակի վերաբերյալ:

Եթե այլ նշում չի արվում, ֆինանսական ակտիվների համար աղյուսակում նշված գումարներն իրենցից ներկայացնում են համախառն հաշվեկշռային արժեքները: Փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար աղյուսակում նշված գումարներն իրենցից ներկայացնում են համապատասխանաբար հանձնառության կամ երաշխավորության գումարները:

Բանկը չունի վարկերի վարկանիշավորման ներքին համակարգ՝ հաճախորդներին տրված մանրածախ վարկերի վարկավորման որակը գնահատելու համար և կառավարում է պարտքային ռիսկը՝ հիմնվելով ժամկետանց օրերի մասին տեղեկատվության վրա:

Կորպորատիվ հաճախորդների պարտքային որակը կառավարվում է ներքին վարկանիշային համակարգով, ինչպես նկարագրված է ստորև, և այս ներքին վարկանիշների հիման վրա Բանկը դասակարգում է իր կորպորատիվ վարկերը ըստ 1-ին, 2-րդ և 3-րդ փուլերի:

Ներքին վարկանիշները ձևավորվում են երկու հիմնական գործոնների համապարփակ գնահատումից՝

- Ֆինանսական գնահատում՝ ֆինանսական գնահատումը հիմնված է ֆինանսական հաշվետվությունների, մասնավորապես հաշվեկշռի և եկամտի մասին հաշվետվության վերլուծության վրա: Այս վերլուծությունը ներառում է պարտքային ծածկույթը, գործառնական գնահատականը, իրացվելիությունը և կապիտալի կառուցվածքը:

- Բիզնես գնահատում՝ հաշվի են առնվում տարբեր գործոններ, ինչպիսիք են արդյունաբերության ռիսկը, ընկերության կարգավիճակը և այլ համապատասխան չափանիշներ:

Ֆինանսական գնահատումների ելակետային տվյալներն առավել նշանակալի ազդեցություն են ունենում ներքին վարկանիշների որոշման վրա, քան բիզնես գնահատականները:

Ներքին վարկանիշները, որոնք համապատասխանում են [1-5.5] և [5.6-10], ցույց են տալիս համապատասխանաբար լավ և միջին ֆինանսական գնահատական կորպորատիվ հաճախորդների համար:

«1-ին փուլ», «2-րդ փուլ» և «3-րդ փուլ» տերմինների բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 4 (գ) (iv) կետում:

Հագար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբեր 2024թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
- B ից BB- վարկանիշով	9	-	-	9
- Առանց վարկանիշի	6,403,019	-	-	6,403,019
	6,403,028	-	-	6,403,028
Կորստի պահուստ	(346)	-	-	(346)
Հաշվեկշռային արժեք	6,402,682	-	-	6,402,682
Ամորտիզացված արժեքով չափվող բանկերին տրված վարկեր				
- A+ վարկանիշով	124,662	-	-	124,662
- B+ ից BB- վարկանիշով	5,993,830	-	-	5,993,830
- Առանց վարկանիշի	12,064,035	-	-	12,064,035
	18,182,527	-	-	18,182,527
Կորստի պահուստ	(26,714)	-	-	(26,714)
Հաշվեկշռային արժեք	18,155,813	-	-	18,155,813
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – առևտրային վարկեր				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
- 1-5.5 ներքին վարկանիշով	19,758,081	-	-	19,758,081
- 5.6-10 ներքին վարկանիշով	2,960,447	-	-	2,960,447
	22,718,528	-	-	22,718,528
Կորստի պահուստ	(155,692)	-	-	(155,692)
Հաշվեկշռային արժեք	22,562,836	-	-	22,562,836
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – մանրածախ վարկեր				
- Ոչ ժամկետանց	40,209,765	215,447	-	40,425,212
- Մինչև 30 օր ժամկետանց	67,208	96,079	-	163,287
- 31-90 օր ժամկետանց	-	81,702	-	81,702
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	7,558	7,558
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	11,286	11,286
- Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	42,858	42,858
	40,276,973	393,228	61,702	40,731,903
Կորստի պահուստ	(111,017)	(22,017)	(16,570)	(149,604)
Հաշվեկշռային արժեք	40,165,956	371,211	45,132	40,582,299

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2024թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
- AA + վարկանիշով	6,275,747	-	-	6,275,747
- B+ ից BB- վարկանիշով	26,147,386	-	-	26,147,386
	32,423,133	-	-	32,423,133
Կորստի պահուստ	(74,945)	-	-	(74,945)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	32,423,133	-	-	32,423,133
Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ				
- Ոչ ժամկետանց	11,817,101	-	-	11,817,101
Հաշվեկշռային արժեք	11,817,101	-	-	11,817,101
Վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ				
- Ոչ ժամկետանց	2,340,784	-	-	2,340,784
Հաշվեկշռային արժեք	2,340,784	-	-	2,340,784
Երաշխավորություն և աքրեդիտիվ				
- Ոչ ժամկետանց	1,794,067	-	-	1,794,067
Հաշվեկշռային արժեք	1,794,067	-	-	1,794,067

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթերի պարտքային որակի վերաբերյալ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.			Ընդամենը
	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
- B- ից BB- վարկանիշով	1,184	-	-	1,184
- Առանց վարկանիշի	4,843,475	-	-	4,843,475
	4,844,659	-	-	4,844,659
Կորստի պահուստ	(284)	-	-	(284)
Հաշվեկշռային արժեք	4,844,375	-	-	4,844,375
Ամորտիզացված արժեքով չափվող քանկերին տրված վարկեր				
- A+ վարկանիշով	122,815	-	-	122,815
- B+ ից BB- վարկանիշով	9,782,638	-	-	9,782,638
- Առանց վարկանիշի	6,798,689	-	-	6,798,689
	16,704,142	-	-	16,704,142
Կորստի պահուստ	(21,472)	-	-	(21,472)
Հաշվեկշռային արժեք	16,682,670	-	-	16,682,670

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբեր 2023թ.

	1-ին փուլ	2-րդ փուլ	3-րդ փուլ	Ընդամենը
	12-ամսյա ԱՊԿ	Ամբողջ Ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով չարժեզրկված	Ամբողջ Ժամկետում ԱՊԿ, պարտքային առումով արժեզրկված	
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – առևտրային վարկեր				
Արժեզրկման անհատական հայտանիշ չունեցող վարկեր				
- 1-5.5 ներքին վարկանիշով	20,886,640	-	-	20,886,640
- 5.6-10 ներքին վարկանիշով	165,896	-	-	165,896
Արժեզրկված վարկեր	-	-	9,806	9,806
	21,052,536	-	9,806	21,062,342
Կորստի պահուստ	(106,173)	-	(8,146)	(114,319)
Հաշվեկշռային արժեք	20,946,363	-	1,660	20,948,023
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր – մանրածախ վարկեր				
- Ոչ ժամկետանց	29,272,320	186,658	-	29,458,978
- Մինչև 30 օր ժամկետանց	74,868	6,537	-	81,405
- 31-90 օր ժամկետանց	-	57,667	-	57,667
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	55,400	55,400
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	34,565	34,565
- Ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	25,258	25,258
	29,347,188	250,862	115,223	29,713,273
Կորստի պահուստ	(68,372)	(10,399)	(9,940)	(88,711)
Հաշվեկշռային արժեք	29,278,816	240,463	105,283	29,624,562
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ներդրումային արժեթղթեր				
- AA ից AAA վարկանիշով	9,390,638	-	-	9,390,638
- B+ ից BB- վարկանիշով	22,202,128	-	-	22,202,128
	31,592,766	-	-	31,592,766
Կորստի պահուստ	(70,785)	-	-	(70,785)
Հաշվեկշռային արժեք – իրական արժեք	31,592,766	-	-	31,592,766
Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ				
- Ոչ ժամկետանց	5,520,089	-	-	5,520,089
Հաշվեկշռային արժեք	5,520,089	-	-	5,520,089
Վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ				
- Ոչ ժամկետանց	1,753,153	-	-	1,753,153
Հաշվեկշռային արժեք	1,753,153	-	-	1,753,153
Երաշխավորություն և արժեղիտիվ				
- Ոչ ժամկետանց	1,699,708	-	-	1,699,708
Հաշվեկշռային արժեք	1,699,708	-	-	1,699,708

* ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ հաճախորդներին տրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառում են չօգտագործված փոխառության հանձնառությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները:

Գրավ կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ուներ ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար կորստի պահուստ չէր ճանաչվել գրավի առկայության պատճառով:

	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,174,870	5,441,127
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	11,353,054	8,726,762
Անհատներին տրված վարկեր	982,510	731,709

Ժամանակաշրջանի ընթացքում գրավի հետ կապված Բանկի կողմից կիրառվող քաղաքականությունում փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել:

Պարտքային ռիսկի կենտրոնացում

Պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և չճանաչված պայմանագրային հանձնառություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պտտենցիալ պարտքային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,402,682	4,844,375
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,174,870	5,441,127
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	18,155,813	16,682,670
Հաճախորդներին տրված վարկեր	63,145,135	50,572,585
Ներդրումային արժեթղթեր	32,501,507	31,610,283
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	93,347	131,751
Պարտքային ռիսկին ընդհանուր առավելագույն ենթարկվածությունը	123,473,354	109,282,791

Որպես կանոն, արժեթղթերում ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի համար գրավ չի պահանջվում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետզման գործառնությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և այդ վարկերի գծով պարտքային ռիսկի կենտրոնացման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 13-ում:

Չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների գծով պարտքային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երկու պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խմբեր (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու), որոնց հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը գերազանցում է առավելագույն պարտքային ռիսկի 10%-ը: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պայմանագրային կողմերի հետ կապված պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունը կազմում է 37,374,156 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 29,318,582 հազար ՀՀ դրամ):

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են այն ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք`

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր պայմանագրի կամ համանման գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցվելու հանգամանքից:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ գործիքների քլիրինգի պայմանագրերը, հետգնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության գլխավոր պայմանագրերը: Ֆինանսական գործիքները, այդ թվում՝ վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և ընդունում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետգնման, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով:

Նման գրավի համար գործում են տվյալ ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության դեպքում:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտազանցում կատարելու, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկանալու դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և նրա պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն հաշվարկն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները միաժամանակ:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, որոնք հանդիսանում են իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա:

Հազար ՀՀ դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվություն-ում ներկայացված ֆին. ակտիվների գուտ գումար	Մնանկության դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	
				Ֆինանսական գործիքներ (ոչ դրամային գրավ)	Ջուտ գումար
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,174,870	-	3,174,870	(3,174,870)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	3,174,870	-	3,174,870	(3,174,870)	-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, որոնք հանդիսանում են իրագործելի գլխավոր պայմանագրերի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա:

Հազար ՀՀ դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆին. պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվություն-ում ներկայացված ֆին. ակտիվների գուտ գումար	Մնանկության դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	
				Ֆինանսական գործիքներ (ոչ դրամային գրավ)	Ջուտ գումար
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,441,127	-	5,441,127	(5,441,127)	-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	5,441,127	-	5,441,127	(5,441,127)	-

(գ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխությունների հետևանքով: Շուկայական ռիսկը ներառում է արժույթային, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձնահատուկ փոփոխությունների ազդեցությանը և շուկայական գների ու արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխականության մակարդակի փոփոխություններին: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատու է ԱՊԿԿ-ն: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿԿ-ի կողմից:

Բանկը կառավարում է շուկայական ռիսկը՝ սահմանելով բաց դիրքերի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների գծով, տոկոսադրույքների փոփոխության ժամկետներ, արտարժույթի դիրքեր և կորուստների սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով մշտադիտարկվում, ուսումնասիրվում և հաստատվում են ԱՊԿԿ-ի կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի վրա շուկայում գերակշռող տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել կորուստների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխությունների դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի հսկողության միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշ. արժեք
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	7,954,292	7,954,292
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,174,870	-	-	-	-	-	3,174,870
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	4,504,109	5,420,947	-	1,978,176	124,662	6,127,919	18,155,813
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,277,297	9,357,370	19,070,417	28,377,800	1,062,251	-	63,145,135
Ներդրումային արժեթղթեր	3,931,858	5,763,715	6,517,455	13,967,867	2,242,238	78,374	32,501,507
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	93,347	93,347
	16,888,134	20,542,032	25,587,872	44,323,843	3,429,151	14,253,932	125,024,964
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	1,543	5,436,618	16,455	122,509	-	-	5,577,125
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	22,470,941	17,292,440	19,498,923	13,657,352	5,148	8,557,986	81,482,790
Վարձակալության գծով պարտավորություն	11,836	12,060	25,402	261,858	-	-	311,156
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	606,261	606,261
Այլ ներգրավված միջոցներ	12,875	10,139	21,318	105,924	83,072	-	233,328
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	101,080	-	-	5,942,331	-	-	6,043,411
	22,598,275	22,751,257	19,562,098	20,089,974	88,220	9,164,247	94,254,071
	(5,710,141)	(2,209,225)	6,025,774	24,233,869	3,340,931	5,089,685	30,770,893

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Գրանական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	6,268,266	6,268,266
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,441,127	-	-	-	-	-	5,441,127
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	9,346,526	-	-	2,016,711	122,815	5,196,618	16,682,670
Հաճախորդներին տրված վարկեր	7,296,180	6,367,062	16,932,305	18,958,310	1,018,728	-	50,572,585
Ներդրումային արժեթղթեր	9,897,286	2,559,232	908,840	16,323,269	1,904,139	17,517	31,610,283
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	131,751	131,751
	31,981,119	8,926,294	17,841,145	37,298,290	3,045,682	11,614,152	110,706,682
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերց ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	-	16,954	14,571	65,998	-	-	97,523
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	18,998,515	8,023,044	20,704,207	18,949,965	4,806	7,151,196	73,831,733
Վարձակալության գծով պարտավորություն	10,056	10,322	21,745	248,618	62,538	-	353,279
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	713,237	713,237
Այլ ներգրավված միջոցներ	17,719	18,374	37,803	139,776	65,277	-	278,949
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	107,186	-	-	6,303,971	-	-	6,411,157
	19,133,476	8,068,694	20,778,326	25,708,328	132,621	7,864,433	81,685,878
	12,847,643	857,600	(2,937,181)	11,589,962	2,913,061	3,749,719	29,020,804

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետով ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	31 դեկտեմբեր 2024թ.			31 դեկտեմբեր 2023թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	-	4.47%	-	9.44%	4.50%	-
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	7.25%	6.38%	5.26%	9.47%	5.53%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12.04%	7.64%	5.71%	11.91%	7.52%	5.13%
Ներդրումային արժեթղթեր	10.25%	4.11%	-	10.43%	5.06%	3.47%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերց ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	7.99%	6.52%	4.36%	8.15%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	3.47%	0.38%	0.02%	1.69%	0.76%	0.03%
- Ժամկետային ավանդներ	9.53%	4.76%	1.93%	7.32%	5.09%	2.34%
Այլ ներգրավված միջոցներ	5.93%	-	-	6.99%	-	-
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	6.52%	6.52%	-	6.52%	6.52%

Տոկոսադրույքի զգայնության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության հսկողությամբ:

Շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության զգայնությունը ներկայացնում է տոկոսադրույքների ենթադրյալ փոփոխությունների ազդեցությունը մեկ տարվա գուտ տոկոսային եկամտի վրա, որը հիմնված է ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ առկա ոչ առևտրային ֆիքսված և լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վրա: Սեփական կապիտալի զգայնությունը հաշվարկվում է ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտքային ֆինանսական ակտիվների վերագնահատմամբ՝ հաշվի առնելով տոկոսադրույքների ենթադրյալ փոփոխությունների հետևանքները՝ հիմնված եկամտաբերության կորի գույքահեռ տեղաշարժերի ենթադրության վրա:

Ստորև ներկայացված է տոկոսադրույքների փոփոխությունների (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ գուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայնության վերլուծությունը, որն իրականացվել է համապատասխանաբար տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության բոլոր կորերի 100 բազիսային կետով (բկ) գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի ու 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գոյություն ունեցող դիրքերի հիման վրա, ինչպես նաև սեփական կապիտալի զգայնության վերլուծությունը՝ պայմանավորված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ:

	31 դեկտեմբեր 2024թ.		31 դեկտեմբեր 2023թ.	
	Հազար ՀՀ դրամ		Հազար ՀՀ դրամ	
	Զուտ շահույթ կամ վնաս	Սեփական կապիտալ	Զուտ շահույթ կամ վնաս	Սեփական կապիտալ
100 բկ գույքահեռ աճ	(23,450)	(541,112)	81,085	(425,037)
100 բկ գույքահեռ նվազում	23,450	541,112	(81,085)	425,037

(ii) Արժուքային ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արժուքային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ ապագա դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունն արժուքային ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արտարժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,979,847	2,317,051	626,531	30,863	7,954,292
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	-	3,174,870	-	-	3,174,870
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	1,195,635	14,456,181	2,503,997	-	18,155,813
Հաճախորդներին տրված վարկեր	44,161,868	14,900,739	4,082,528	-	63,145,135
Ներդրումային արժեթղթեր	26,225,760	6,275,747	-	-	32,501,507
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	31,965	61,230	152	-	93,347
Ընդամենը ակտիվներ	76,595,075	41,185,818	7,213,208	30,863	125,024,964
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	175,395	3,654,963	1,746,767	-	5,577,125
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	44,571,373	35,396,541	1,507,366	7,510	81,482,790
Վարձակալության գծով պարտավորություն	311,156	-	-	-	311,156
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	433,852	124,434	47,975	-	606,261
Այլ ներգրավված միջոցներ	233,328	-	-	-	233,328
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,097,155	3,946,256	-	6,043,411
Ընդամենը պարտավորություններ	45,725,104	41,273,093	7,248,364	7,510	94,254,071
Զուտ դիրքը	30,869,971	(87,275)	(35,156)	23,353	30,770,893

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Այլ արտարժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Գրանցված միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,767,421	2,959,430	391,392	150,023	6,268,266
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,403,106	3,038,021	-	-	5,441,127
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	6,350,696	10,157,400	174,574	-	16,682,670
Հաճախորդներին տրված վարկեր	32,142,747	14,625,888	3,803,950	-	50,572,585
Ներդրումային արժեթղթեր	22,219,645	8,055,053	1,335,585	-	31,610,283
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	111,175	20,554	22	-	131,751
Ընդամենը ակտիվներ	65,994,790	38,856,346	5,705,523	150,023	110,706,682
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	97,523	-	-	-	97,523
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	36,056,818	36,333,471	1,433,913	7,531	73,831,733
Վարձակալության գծով պարտավորություն	353,279	-	-	-	353,279
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	330,700	321,781	51,525	9,231	713,237
Այլ ներգրավված միջոցներ	278,949	-	-	-	278,949
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,140,641	4,270,516	-	6,411,157
Ընդամենը պարտավորություններ	37,117,269	38,795,893	5,755,954	16,762	81,685,878
Զուտ դիրքը	28,877,521	60,453	(50,431)	133,261	29,020,804

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի ու 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի նվազումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով:

Վերլուծությունն իրականացնելիս հիմք են ընդունվել արտարժույթների փոխարժեքների փոփոխությունները, որոնք Բանկը դիտարկում էր որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	31 դեկտեմբեր 2024թ. Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ. Հազար ՀՀ դրամ
ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(8,728)	6,045
ՀՀ դրամի նկատմամբ եվրոյի փոխարժեքի աճ 10%-ով	(3,516)	(5,043)

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի ու 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի աճը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով:

Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման հիմնարար գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել կորուստների ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական հոսքերի հետ կապված պարտականությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ԱՊԿԿ-ի կողմից:

Բանկը ձգտում է պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածք, որը կազմված է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերից, հիմնական կորպորատիվ հաճախորդների և անհատների ավանդներից, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելներ՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և այլ դրամական հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելի ակտիվների պորտֆելի պահպանում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական հոսքերի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատությունն ապահովող ծրագրերի մշակում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության հսկողություն:

Գանձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրական նպատակով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ ամբողջ Բանկում:

Գանձապետարանն իրականացնում է իրացվելիության դիրքի հսկողություն օրական կտրվածքով և իրացվելիության կանոնավոր «ստրեսային թեսթեր» շուկայական սովորական և ավելի խիստ պայմանները ներառող տարբեր սցենարների շրջանակում: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս ղեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿԿ-ի կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Գանձապետարանի կողմից ներկայացվող հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և փոխատվության հանձնառությունների գծով չզեղչված դրամական հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված ամենավաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված դրամական արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է չզեղչված պայմանագրային դրամական հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ փոխատվության հանձնառությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը բաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխավորությունը կարող է հետ կանչվել/օգտագործվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
Հազար ՀՀ դրամ							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	-	1,543	5,440,861	22,027	143,379	5,607,810	5,577,125
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	-	-	-	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	25,159,800	6,149,415	17,942,470	20,500,396	14,917,026	84,669,107	81,482,790
Վարձակալության գծով պարտավորություն	6,564	13,127	19,690	39,857	317,209	396,448	311,156
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	257,807	-	-	134,762	213,692	606,261	606,261
Այլ ներգրավված միջոցներ	4,541	10,882	13,300	26,992	222,058	277,773	233,328
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	191,329	-	197,487	6,328,810	6,717,626	6,043,411
Ընդամենը	25,428,712	6,366,297	23,416,321	20,921,521	22,142,174	98,275,025	94,254,071
Փոխատվության հանձնառություններ	15,951,952	-	-	-	-	15,951,952	15,951,952

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
Հազար ՀՀ դրամ							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	-	-	19,284	17,865	76,046	113,195	97,523
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	20,719,957	5,633,719	8,503,688	21,907,571	20,537,431	77,302,365	73,831,733
Վարձակալության գծով պարտավորություն	6,372	12,745	19,117	38,697	396,448	473,379	353,279
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	418,638	-	-	-	294,599	713,237	713,237
Այլ ներգրավված միջոցներ	5,184	15,863	22,893	45,432	238,003	327,375	278,949
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	204,054	-	207,253	7,127,349	7,538,656	6,411,157
Ընդամենը	21,150,151	5,866,381	8,564,982	22,216,818	28,669,876	86,468,207	81,685,878
Փոխատվության հանձնառություններ	8,972,950	-	-	-	-	8,972,950	8,972,950

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ անհատները կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեկշռված տոկոսները: Ստորև ներկայացված է այս ավանդների գծով մնացորդների դասակարգումն ըստ սահմանված մարման ժամկետների:

	31 դեկտեմբեր 2024թ. Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ. Հազար ՀՀ դրամ
Մինչև 1 ամիս ժամկետով	3,072,337	2,119,448
1-ից 3 ամիս ժամկետով	4,464,975	3,625,655
3-ից 12 ամիս ժամկետով	23,273,946	16,391,855
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	6,456,830	8,881,624
	37,268,088	31,018,582

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

Հազար ՀՀ դրամ	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ամժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց հանարժեքներ	7,954,292	-	-	-	-	-	-	7,954,292
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,174,870	-	-	-	-	-	-	3,174,870
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	7,946,024	1,991,004	5,420,947	1,978,176	-	819,662	-	18,155,813
Հաճախորդներին տրված վարկեր	668,879	1,692,486	9,000,512	24,457,676	27,311,035	-	14,547	63,145,135
Ներդրումային արժեթղթեր	-	3,931,858	12,281,170	13,967,867	2,242,238	78,374	-	32,501,507
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	347,873	-	347,873
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,968,887	-	2,968,887
Առգարված ակտիվներ	-	-	-	-	-	137,114	-	137,114
Այլ ակտիվներ	86,758	-	-	-	-	214,184	-	300,942
Ընդամենը ակտիվներ	19,830,823	7,615,348	26,702,629	40,403,719	29,553,273	4,566,094	14,547	128,686,433
Պարտավորություններ								
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	-	1,543	5,453,073	122,509	-	-	-	5,577,125
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	25,056,652	5,900,929	36,833,147	13,686,914	5,148	-	-	81,482,790
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	170,724	-	-	-	-	170,724
Վարձակալության գծով պարտավորություն	3,824	8,012	37,462	261,858	-	-	-	311,156
Այլ պարտավորություններ	297,100	-	134,762	-	-	298,635	-	730,497
Այլ ներգրավված միջոցներ	4,164	8,711	31,457	105,924	83,072	-	-	233,328
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	156,743	-	156,743
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	101,080	-	5,942,331	-	-	-	6,043,411
Ընդամենը պարտավորություններ	25,361,740	6,020,275	42,660,625	20,119,536	88,220	455,378	-	94,705,774
Ջուտ դիրքը	(5,530,917)	1,595,073	(15,957,996)	20,284,183	29,465,053	4,110,716	14,547	33,980,659

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

Հազար ՀՀ դրամ	Ցլահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ամժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,268,266	-	-	-	-	-	-	6,268,266
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,441,127	-	-	-	-	-	-	5,441,127
Բանկերին տրված վարկեր, ավանդներ և այլ պահանջներ	13,691,142	7,002	-	2,016,711	-	967,815	-	16,682,670
Հաճախորդներին տրված վարկեր	528,281	4,935,079	8,463,123	16,726,190	19,896,664	-	23,248	50,572,585
Ներդրումային արժեթղթեր	6,051,076	3,846,210	3,468,072	16,323,269	1,904,139	17,517	-	31,610,283
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	416,504	-	416,504
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	2,849,472	-	2,849,472
Առգարված ակտիվներ	-	-	-	-	-	147,727	-	147,727
Այլ ակտիվներ	65,414	-	-	-	-	271,141	-	336,555
Ընդամենը ակտիվներ	32,045,306	8,788,291	11,931,195	35,066,170	21,800,803	4,670,176	23,248	114,325,189
Պարտավորություններ								
Բանկերից ներգրավված վարկեր, ավանդներ և այլ մնացորդներ	-	-	31,525	65,998	-	-	-	97,523
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	20,633,809	5,395,018	28,818,398	18,979,612	4,896	-	-	73,831,733
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	201,863	-	-	-	-	201,863
Վարձակալության գծով պարտավորություն	3,256	6,800	32,067	248,618	62,538	-	-	353,279
Այլ պարտավորություններ	418,638	-	-	-	-	368,463	-	787,101
Այլ ներգրավված միջոցներ	4,757	12,962	56,177	139,776	65,277	-	-	278,949
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	94,640	-	94,640
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	107,186	-	6,303,971	-	-	-	6,411,157
Ընդամենը պարտավորություններ	21,060,460	5,521,966	29,140,030	25,737,975	132,711	463,103	-	82,056,245
Զուտ դիրքը	10,984,846	3,266,325	(17,208,835)	9,328,195	21,668,092	4,207,073	23,248	32,268,944

Ժամկետանց պտույտները ներկայացնում են ակտիվների միայն ժամկետանց մասերը համաձայն պայմանագրային մարման ժամկետների, և ոչ թե ամբողջական ակտիվը: Ակտիվների որակի վերաբերյալ ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 13-ում:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական միջոցը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցլահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակի համար բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, մոտոր հաշիվները, ՀՀ կառավարության և ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթերը և այլ բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների և կազմակերպությունների պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցլահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցլահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բարձր իրացվելի ակտիվների և ցլահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը կազմում է 238.33% (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 254.44%):

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափի (նվազագույնը՝ 60%) հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար:

(ե) Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն ուղղակի կամ անուղղակի վնաս կրելու ռիսկն է, որը պայմանավորված է Բանկի գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքի հետ կապված բազմաթիվ պատճառներով, ինչպես նաև պարտքային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերից տարբեր արտաքին գործոնների, օրինակ՝ օրենսդրական և կանոնակարգող պահանջների և կորպորատիվ վարքագծի ընդունված ստանդարտների ազդեցությամբ: Գործառնական ռիսկն առաջանում է Բանկի բոլոր գործառնությունների հետ կապված:

Բանկի նպատակն է այնպես կառավարել գործառնական ռիսկը, որ հնարավոր լինի հավասարակշռել ֆինանսական կորուստ կրելուց և Բանկի հեղինակությանը վնաս հասցնելուց խուսափելն ու ծախսերի կրճատումը և նորարարությունները: Բոլոր դեպքերում, Բանկի քաղաքականությունը պահանջում է համապատասխանության ապահովում բոլոր կիրառելի օրենսդրական և կանոնակարգող պահանջների հետ:

Բանկը գործառնական ռիսկը կառավարում է երեղենով մերքին հսկողության մեխանիզմներ, որոնք ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ Բանկի գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտում:

25 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ դասակարգում է օրենսդրությամբ բանկերի համար որպես կապիտալ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի մերկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի առաջին մակարդակի հիմնական, առաջին մակարդակի և ընդհանուր նորմատիվային կապիտալների և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշները («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինեն սահմանված նվազագույն ցուցանիշներից 6.2%, 8.3% և 11%:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշին :

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Առաջին մակարդակի կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	26,249,100	26,249,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	379,537	128,028
Չբաշխված շահույթ	6,242,253	5,201,738
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստ	256,665	(183,032)
Նվազեցումներ	(2,105)	(43,324)
Ընդամենը առաջին մակարդակի կապիտալ	33,382,599	31,609,659
Երկրորդ մակարդակի կապիտալ		
Հնարավոր կորուստների ընդհանուր պահուստ	719,786	637,343
Ստորադաս փոխառություններ	2,123,463	3,478,129
Ընդամենը երկրորդ մակարդակի կապիտալ	2,843,249	4,115,472
Ընդամենը կապիտալ	36,225,847	35,725,131
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	106,727,111	93,306,491
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	33.94%	38.29%
Ընդամենը առաջին մակարդակի հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	31.28%	33.88%
Ընդամենը առաջին մակարդակի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	31.28%	33.88%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկի կշիռների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ կապված պարտքային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականը՝ հաշվի առնելով պահանջներին համապատասխանող ցանկացած գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային հանձնառությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր կորուստների առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

26 Փոխատվության հանձնառություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու հանձնառություններ: Այս հանձնառությունները նախատեսում են վարկային ռեսուրսների տրամադրում հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի սահմանաչափերի և օվերդրաֆտների տեսքով:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ երրորդ անձանց հանդեպ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երաշխավորելու համար: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Փոխատվության հանձնառությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է պարտքային ռիսկի կառավարման մույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են փոխատվության հանձնառություններն ըստ դասակարգերի: Աղյուսակում փոխատվության հանձնառությունների գծով արտացոլված գումարները ենթադրում են, որ այդ գումարներն ամբողջությամբ տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կճանաչվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն իրենց պայմանագրային պարտավորությունները:

	31 դեկտեմբեր 2024թ.	31 դեկտեմբեր 2023թ.
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով հանձնառություններ	11,817,101	5,520,089
Վարկային քարտերի գծով հանձնառություններ	2,340,784	1,753,153
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	1,794,067	1,699,708
	15,951,952	8,972,950

Վերը ներկայացված ընդհանուր պայմանագրային փոխատվության հանձնառությունները պարտադիր չէ որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս հանձնառությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել մինչև կատարման ժամկետը:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս փոխատվության հանձնառություններից 11,197,344 հազար ՀՀ դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,204,822 հազար ՀՀ դրամ) գումարով հանձնառությունները վերաբերում են եռեսուն հաճախորդի (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ տասնույթ հաճախորդի), ինչը վկայում է էական պարտքային ռիսկի առկայության մասին:

27 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ունի մինչև 500,000 հազար ՀՀ դրամի չափով ապահովագրական ծածկույթ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար, ներառյալ՝ շենքերը և սարքավորումները, գործունեության ընդհատումը և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ գույքին վնաս հասցնելուց՝ Բանկի գույքի հետ կապված տեղի ունեցած պատահարների կամ Բանկի գործունեության հետևանքով: Բանկն ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 110,000 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Դատական վարույթներ

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող նշանակալի հայցերի մասին:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

28 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը: Մայր կազմակերպությունը հրապարակում է ամօրյալի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունները: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2024	2023
	Հազար ՀՀ դրամ	Հազար ՀՀ դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	396,020	366,012

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հազար ՀՀ դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	Հազար ՀՀ դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (համախառն)	348,912	11.18%	339,140	10.77%
Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(734)		(634)	
Ստացված ավանդներ	314,440	2.79%	334,077	3.29%

Կապակցված կողմերին փոխառությունները տրամադրված են ՀՀ դրամով և արտարժույթով և ենթակա են մարման 1-ից 20 տարվա ընթացքում՝ կախված փոխառության տեսակից: Փոխառություններն ապահովված են համապատասխան տեսակի գրավով, ինչպես ներկայացված է Ծանոթագրություն 13-ի (բ) կետում:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2024 Հազար ՀՀ դրամ	2023 Հազար ՀՀ դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	36,754	35,706
Տոկոսային ծախս	(9,064)	(7,779)
(Վարկային կորուստներ) / վարկային կորուստների վերականգնումներ	(100)	188

(զ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը, վերջինիս այլ դուստր կազմակերպությունները և չվերահսկող բաժնետերերին:

Ստորև ներկայացված են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսարդյունքները, ինչպես նաև 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Այլ		Ընդամենը
	Հազար ՀՀ դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսարդյունք %	Հազար ՀՀ դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսարդյունք %	Հազար ՀՀ դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսարդյունք %	Հազար ՀՀ դրամ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	676,719		19,874		-		696,593
- եվրոյով	69,641		49		-		69,690
- այլ արտարժույթով	22,958		-		-		22,958
Բանկերում ներդրված ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով			3,678,293	6.33%			3,678,293
- եվրոյով			1,757,127	5.26%			1,757,127
Պարտավորություններ							
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	5,819,865	5.80%	5,819,865
Այլ ներգրավված միջոցներ	-	-	-	-	-	-	-
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	-	-	-
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,097,154	6.52%	-	-	-	-	2,097,154
- եվրոյով	3,946,256	6.52%	-	-	-	-	3,946,256
Բանկերից ներգրավված ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	3,654,963	5.52%	-	-	-	-	3,654,963
- եվրոյով	1,746,767	4.36%	-	-	-	-	1,746,767
Այլ պարտավորություններ							
- ԱՄՆ դոլարով	49,740	-	-	-	-	-	49,740
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	-	-	307,079	-	-	-	307,079
Տոկոսային ծախս	(618,196)	-	-	-	(323,142)	-	(941,338)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	15,329	-	-	-	-	-	15,329
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(31,401)	-	(45)	-	-	-	(31,446)
Մասնագիտական ծառայություններ	(63,960)	-	-	-	-	-	(63,960)

Ստորև ներկայացված են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Այլ		Ընդամենը
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ-տոկոսադրույք %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք %	հազ. դրամ
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	455,669		4,078		-		459,747
- եվրոյով	167,381		2,943		-		170,324
- այլ արտարժույթով	2,845		-		-		2,845
Պարտավորություններ							
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-		-		5,640,854	5.53%	5,640,854
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-		-		-	-	-
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,140,643	6.52%	-		-		2,140,643
- եվրոյով	4,270,514	6.52%	-		-		4,270,514
Այլ պարտավորություններ							
- ԱՄՆ դոլարով	57,278		-		-		57,278
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	-	-	-	-	-	-	-
Տոկոսային ծախս	(392,574)	-	-	-	(290,142)	-	(682,716)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	11,059	-	-	-	-	-	11,059
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(25,762)	-	(42)	-	-	-	(25,804)
Մասնագիտական ծառայություններ	(94,685)	-	-	-	-	-	(94,685)

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների գծով դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները գրավով ապահովված չեն:

29 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտված):

- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել են նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում գնանշված գները, նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գներն ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտելի են շուկայական տվյալներից:

- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնց դեպքում գնահատման մեթոդները ներառում են դիտելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալները և ոչ դիտելի ելակետային տվյալները նշանակալի ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշված գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի ոչ դիտելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու համար:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ ՀՀ դրամով արտահայտված հաճախորդներին տրված վարկերի և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքների, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

	31 դեկտեմբեր 2024թ.		31 դեկտեմբեր 2023թ.	
	Հազար ՀՀ դրամ		Հազար ՀՀ դրամ	
	Իրական արժեք	Մնացորդային արժեք	Իրական արժեք	Մնացորդային արժեք
Հաճախորդներին տրված վարկեր	60,067,070	63,145,135	48,587,414	50,572,585
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	81,300,388	81,482,790	73,615,402	73,831,733

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ժամկետային ավանդների իրական արժեքների չափումները դասվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին: Հաճախորդներին տրված վարկերը՝ 3-րդ մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ներդրումային արժեքներ				
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ	6,275,747	26,147,386	-	32,423,133
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	78,374	78,374

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Ներդրումային արժեքներ				
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ	9,390,638	22,202,128	-	31,592,766
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	-	-	17,517	17,517

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու համար՝ չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակա դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են գուտ ներկա արժեքի և զեղչված դրամական հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայական դիտելի գները, և գնահատման այլ մոդելները: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ոչ ռիսկային և ուղեմիջային տոկոսադրույքները, վարկային սփերդերը և այլ հավելավճարները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնային գործիքների և բաժնային գործիքների ինդեքսի գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»:

Իրական արժեքի 3-րդ մակարդակի ակտիվների շարժ

Հետևյալ աղյուսակը ներայացնում է իրական արժեքով չափվող 3-րդ մակարդակի ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական և վերջնական արժեքների համադրումը:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբեր 2023թ.	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված իրական արժեքի փոփոխությունից եկամուտ	Շահույթ վնասում ճանաչված տոկոսային եկամուտ	Մարում	Չեղբ բերում	31 դեկտեմբեր 2024թ.
Ֆինանսական ակտիվներ						
Ներդրումային արժեթղթեր – Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կորպորատիվ արժեթղթեր	17,517	43,700	-	-	17,157	78,374
Ընդամենը 3-րդ մակարդակի	17,517	43,700	-	-	17,157	78,374

3-րդ մակարդակի հիերարխիայի իրական արժեքի չափման համար կիրառված էական ոչ դիտելի տվյալների փոփոխության ազդեցությունը

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է 3-րդ մակարդակի հիերարխիայի իրական արժեքի չափման համար կիրառված էական ոչ դիտելի տվյալների վերաբերյալ քանակական տվյալներ,

31 դեկտեմբեր 2024թ.	Մնացորդային արժեք ՀՀ դրամ	Գնահատման մեթոդաբանություն	Ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ	Միջակայք (միջին կշռված)	Խելամիտ հնարավոր այլընտանցային ենթադրությունների ազդեցություն
Ներդրումային արժեթղթեր – Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող					
Կորպորատիվ արժեթղթեր	78,374	Չուտ ակտիվի արժեք	Չուտ ակտիվի բազմապատկիչ	0.9-ից 1.1 (1 միջին կշռված)	(7,837) հազար ՀՀ դրամից 7,837 հազար ՀՀ դրամ
31 դեկտեմբեր 2023թ.					
Ներդրումային արժեթղթեր – Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող					
Կորպորատիվ արժեթղթեր	17,517	Չուտ ակտիվի արժեք	Չուտ ակտիվի բազմապատկիչ	0.9-ից 1.1 (1 միջին կշռված)	(1,752) հազար ՀՀ դրամ 1,752 հազար ՀՀ դրամ